

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 33.
1939. február 11., szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradl Közölny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

XI. PIUS PÁPA

1857—1939

Vatikánvárosból jelentik: XI. Pius pápa, családi nevén Achile Ratti 1939. február 10-én, pénteken hajnali 5 óra 31 perckor 82 éves korában meghalt. Az utolsó kenet szentségében a haldokló egyházfejedelmet Laurini biboros részesítette.

XI. Pius történelmi egyénisége

Az elhunyt pápa nem csupán azért tartozott azok közé a kortársak közé, akiket ismernünk kellett, mert az Egyház feje volt, — hanem első-sorban amlatt, mert egészen újat alkotott. Látszólagos ellentét ez, mivel az Egyház és a pápaság intézménye örök és Szent Péter mindenkorj utódai a folytatólagosságot hivatottak képviselni. És mégis XI. Piusnak sikerült ugyanakkor, mikor ezt az immár majdnem kétezer esztendősi kontinuitást szolgálta, annak keretében nem is egy, hanem több döntően fontos újat létrehozni. Az a pápa, aki tizenhét évvel ezelőtt, megválasztásakor, vállalta a mindenkorj Pontifex sorsát, az örökös vaticáni fogságot: ma szabadon közlekedhetik Itáliában, mint az általa kiküzdött és elismertett szuverén és szabad pápai állam uralkodója. Ő az egyetlen uralkodó a földkerekségen, akinek valóban nem érdeke és nem célja a háború, amely ellen minden erejével küzdött.

XI. Pius nem volt lármás újító és azok a változtatások és reformok, amelyeket ő inaugurált, dobpergés, görög tüz és heroldok harsonája nélkül születtek meg — de mégsem kevésbé fontosak és tartósabbak amazoknál. A pápaságnak majdnem kétevezredes fennállása alatt Szent Péter trónjának örökösai megtanulták a legnagyobb politikai és anyagi erőnek: a szellemnek gyakorlati értékét is kellően megbecsülni. Ezért nem törekedett XI. Pius egyébre, mint a pápai államnak színté szimbólikus helyreállítására: mert hiszen a szó igazi értelmében vett államnak a Citta del Vaticano nem nevezhető. Csak földi alap ez, amelyről kiindulva az egész földgömböt átfogó hatalmas szellemi erő: a kereszténység irányítható és kormányozható. Hogy ezen a területen teljes szuverén szabadságot vívott ki magának XI. Pius, az annál nagyobb teljesítmény, mert olyan korban, sőt olyan országban vitte ezt végbe, mely a nemzetek erői felezésében s a vallásiak háttérbe szorításában excellált. De csendes és céltudatos uralkodása közben végzett más nagy újítások érdeme is fog tüzödni XI. Pius nevéhez: a szétszakadt keresztény egyház és a szekták egyesítésére irányuló törekvés. Ennek a kezdeményezésnek is külön súlyt és hangsúlyt ad az a kor és azok a körülmények, amelyek között ez történt. Ugyanakkor, amikor világszerte vallás- és egyházellenes áramlatok dagályai észlelhetők, előállott a római pápa, hogy az atheizmus és vallásellenesség erőt az egyesülésben és egyesítésben rejlő még nagyobb erőkkel ellensúlyozza ki. Ez a mozgalom még nem ért véget és nem ért célhoz, csak úgy, mint az a másik, ellenséges irányzat sem. De XI. Pius nagy érdeme, hogy ezt a mozgalmat megindította és hogy megmutatta a kereszténységnek a megmaradás és megerősödés egyetlen útját: az egységet.

De még ezzel sem ért véget azoknak az újításoknak a sora, amelyeket XI. Pius pápát nemcsak a pápaság világhatalmi állásánál fogva — hanem saját egyéni értéke szerint is valóban nagy kortársává avattak. A pápa uralkodása olyan korszakra esik: amelyben a kereszténység a világ legkülönbözőbb pontjain tényleges és véres üldözés tárgyát képezte. A mexikói kolostorégetések, a

spanyolországi templomrombolások, — az oroszországi atheista mozgalom, — németországi pogánykultusz: mind XI. Pius trónra lépte óta törtek ki és hatalmasodtak el. És mégis: a pápa nemcsak hogy nem választott ezekre, az ő nyáját és egyházát támadó megmozdulásokra, ugyancsak harcos módon, vagy hangon: hanem ellenkezőleg; az

Ecclesia Militans: a harcos Egyház helyett a békes, békitő és meggyőző utat választotta. Ezen az úton sem jutott el még a végső célhoz — amely egyébként amugyvis legfeljebb csak megközelíthető az emberi életben, de el nem érhető — de XI. Pius mégis nagy, figyelemreméltó újítással adott példát az emberiségnek: még a vallási kérdésekben is lehet toleranciával küzdeni a győzelem reményében.

Az elhunyt pápa élete

Kápolnává alakították át azt a kis szobát, ahol 1857 május 1-én Achilles Ratti Desioban, ebben a Milánótól északra fekvő bányos kis lombardiai városban megszületett. A szülőház a Puzianói grófok híres selyemszövőgyárának egyik kis melléképülete volt, amelyben Francisco Ratti, a jelenlegi uralkodó pápa apja, mint tisztviselő működött. Az anyja: Gailli Terézia, egyszerű istenfélő asszony volt, hűséges élettársa férjének, akit kenyéradó gazdáit utóbb Carugatba, Pignerolba s végül Pertusellába helyezték át. Időközben a

iskola nem volt a kisvárosban. A nyári vakációkat pedig Assóban, Ratti Domján prépostnál töltötte el rendszerint a kisfiu, akit ez a nagybácsi nagyon a szívébe zárt. Ratti Domjának gyakori látogatója volt Nazari Calabiana Laios, a milánói érsek. Domján prépostnak gyerekkori jóbarátja. Az érsek nagyon megkedvelte a kis Achillest, aki tízéves korát meghazudtoló komolysággal viselkedett és az öregeket is gyakran zavarba hozta mély gondolkodásra valló kérdéseivel. Nazari érsek segítségével helyezték el azután a kisfiut a milánói Szent Péter Szemináriumba, ahol öt év alatt befejezte gimnáziumi tanulmányait. Innen került a monzai liceumba, amelyet a legkitünőbb bizonyítvánnyal hagyott el, hogy Milanoba visszatérve a Collegio San Carlo intézetben fejezze be pápi tanulmányait. Miatán minden tárgyban kitűnő volt, de a legjobb mégis a matematikában, előjárói ebben a tárgyban akartak továbbképeztetni és csak a pusztán véletlenek miatt, hogy Achilles Rattiból nem lett számtan-tanár valamilyik lombardiai középiskolában, hanem teológus pap... azután pápa.

Egyetem

Huszonkétéves korában vette fel a fiatal pap a diakonátust. Ezután fellebbvalói Rómába küldték a híres pápai egyetemre.

1879-ben lett a fiatal pap a Gregorian-egyetem polgára; mint ilyen, egyidőben folytatott egyházi és jogi tanulmányokat is. Közben áldozópappá szentelték és Milanóban a San Carlo al Corso-templomban mutatta be első szentmiséjét. De felszentelése után még három éven át folytatta egyetemi tanulmányait: a Gregorian-egyetemen egyházi jogi doktorátust szerzett, a Sapienzán hittudományt és a Szent Tamás akadémián bölcséleti doktorátust. Filozófiai tanárai között leginkább a híres Liberatore-hoz ragaszkodott, aki a fiatal papot, mint legreményteljesebb tanítványt bemutatta XIII. Leó pápának is, aki megáldotta az ifju Rattit. Az agg pápa nem tudhatta, hogy majdani utódjára adja áldását.

Katedra

Huszonöt éves korában három doktorátussal és már elismert tudósként tért vissza a fiatal pap Milanoba, ahol az átmenetileg üresedésben lévő Barni-Valassina plébánia híveit gondozta. De csak két hónapon át, mert már az iskolai év megkezdésekor érseke teológiai tanárrá nevezte ki. Szónoklattant, dogmatikát és keleti nyelveket tanított és pedig olyan kitűnő módszerrel és eredménytel, hogy előadásaira tömegesen jártak el más osztályok tagjai is. Öt évi tanárkodás után

kis család — számban — szépen gyarapodott és amikor az utolsó állomáshoz érkeztek, már négy fiu és egy kislány számára kellett szegni a napi kenyeret.

Szeminárium

Amikor a kis Achilles megszületett, a szülők Ambrus, Damján és Achilles szenteket választották a gyermek védőszentjeül. Mikor aztán a kisfiu az ugynevezett iskolaköteles korban került, csak Volontieri Józsefhez, Desio jó öreg papjához járhatott, hogy megtanulja az írás-olvasást, mert

az Ambrosiana-ban megürült könyvtárosa állásba neveztek ki, ahol aztán két évtizeden át folytatta eredményes és emlékezetes működését.

Ambrosiana

Az Ambrosiana-könyvtár a világ egyik legnagyobb tudományos gyűjteménye. A könyvtár épületét 1609-ben készítették el a kor legkitünőbb építészeti és szobrászati és Boromei Frigyes milánói bíboros fejedelmi összegeket költött a könyvtár könyveire és kézirataira. Meghízottai nemcsak Európát, hanem Kis-Ázsiát, Egyiptomot is bejárták; úgyhogy már az alapító bíboros életében 14.000 kézirat s 30.000 könyv, közöttük szám-talan ösnyomtatvány volt a könyvtárban. Az azóta eltelt három évszázad alatt a könyvek és kéziratok száma megtízszereződött, azonkívül egyéb éremtáruk és muzeumok is csatlakoztak ehhez a csodálatos gyűjtemény-tömeghez.

Ceriani Antal, a kiváló orientalista állott az Ambrosiana élén, amikor a fiatal Rattit oda kinevezték. Ceriani csakhamar felismerte az ifjú papnak nagyszerű képességeit és tudományos kutatások céljából Európa legtöbb országába kiküldötte őt, mint bizalmi emberét. Achilles Ratti külföldi missziói mellett ráért még otthon is önálló történelmi kutatásokat végezni, amelyek eredményeként két évtized alatt mintegy hatvan kötet kisebb-nagyobb monografiát jelentetett meg, főként történelmi tartalommal. Tudományos értékének jól megérdemelt elismerése volt tehát, amikor Ceriani halála után, 1907-ben pápai prelátrussá és az Ambrosiana igazgatójává neveztek ki. Mint igazgató átépitette a gondjaira bízott gyűjteményeket tartalmazó muzeumokat és könyvtárakat és hozzáférhetőbbé tette az azokban nyugvó óriási tudományos anyagot a világ kutatói számára.

Az Ambrosianaiban megkezdett tudományos és könyvtárosa működését még nagyobb sikerrel folytatta a világ legnagyobb könyvtárában: a vaticáni könyvtárban. Itteni publikációinak se szeri se száma. Többek között rendezte és jegyzékelte a „Vaticana“-hoz tartozó művészeti és archeológiai gyűjteményeket és kiadta azoknak katalógusait. Emellett minden külföldi tudós látogatónak a legnagyobb készséggel állott rendelkezésére: a magyar Fraknói Vilmos püspök sokszor megemlíti írásában, hogy mekkora hála van kötelezve a nagy tudású és kedves Ratti Achillessel szemben.

A pap

A tudományos működése mellett azonban a lelkipásztoroktól is állandóan kivette részét a fiatal pap. Nagy mértékben fellendítette Milánóban a kongregációkat, különösen az Urinők Kongregációját, a Leányok Kongregációját és a Katolikus Tanítónők Egyesületét. Beszédeknek meghallgatására tödültek a milánóiak és a májusi ájtatosságokon, a husvéti szent gyakorlatok alkalmával tartott szentbeszédek óriási tömegeket vonzottak. Gyóntatószékét is nagyon sokan keresték fel. Ratti Achilles tehát pap tudott maradni a szó legjobb értelmében, miatt a legelvontabb tudományos működést fejtette ki.

Amikor Ferrari bíboros lett, 1894-ben milánói érsek, a fiatal Rattira bízta a városi iskolákban a hitoktatás ügyének rendezését. A kényes kérdést oly sikerrel oldotta meg, hogy Ferrari bíboros ettől fogva egyre gyakrabban bízott rá tapintatot és okosságot igénylő ügyeket. A bíboros egyébként csakhamar székesegyházi kanonokká is kinevezte kedvelt papiját.

A fiu

A fiatal pap huszonnégy esztendő volt, amikor apját elvesztette; ekkor édesanyját Camilla nevű nővérel együtt Milánoba hozta, ahol a Nerone-uccában kis házat bérelt számukra és amikor csak ideje volt — lehetőleg naponta — felkereste őket. Egyébként is a fiú szeretetnek megható példáját szolgáltatta mindig. Egyik 1901-ben megjelent könyvét édesanyjának ajánlotta; a dedikáció így szól:

„Anyám, Te régi jó időkből való anya, Neked ajánlom ezeket a tervrajzokat, amelyek a mi nagy és drága lombardiai fővárosunkat (Milanot) ábrázolják... valamint azokat a lapokat, amelyek magyarázataimat tartalmazzák. Születésed napján ajánlom Neked és örömmel gondolok arra, hogy talán nemzedékek múlva tudósok olvassák nevedet s látni fogják annak a szeretetnek és tiszteletnek bizonyosságát, melyet gyermekeid tápláltak Irántad.

Amikor anyja meghalt — 1918 szeptemberében — fia Lengyelországban tartózkodott nagyfontosságú misszióban. A temetésére már nem jöhetett haza, de annál gyakrabban kereste fel később édesanyja sírját.

A turista

A fiatal Ratti utazólán már gyermekkorától kezdve teljesen a papi hivatásnak szentelte magát az egyetlen kivétel, az egyetlen egyéni és emberi passzió, amelyet e hivatása teljesítése közben megengedett magának — a turisztika, a hegymászás szenvedélye volt. Amikor hosszú ho-

napokat töltött dohos könyvek, poros kéziratok között: ha szabaddá tehette magát, levette a re-verendát, turistaruhát öltött és nekivágott előre, rendszerint tudományos alapossággal áttanulmányozott és kitervezett kirándulásainak.

„Az alpinizmus — írta egyik erről szóló munkájában — nem nyaktörő kóborlás, hanem tervszerű vállalkozás, amelyhez hátország, erő, kitartó természetszeretet is kell és amely annál félelmetesebb, minél fenségesebb és termékenyebb szellemi hatásokat akarunk vele szerezni.“

Tagja volt a milánói Alpesi Klubnak és sok vakmerő turát tett. Egyik leghíresebb útja, melyet az olasz alpinizmus legvakmerőbb vállalkozásaként szoktak emlegetni, a Monte Rosa megmászása volt, ami 1889-ben sikerült neki. A milánói San Carlo kollégium tanárával, Don Grassettoval indult neki a pápa, 1889 július 29-én ennek az utnak, hogy legyőzze azt a hegyóriást, amelyen ember addig még nem járt. Az első este a Marinelli-menedék helyig értek el, de már hajnalban folytatták az utat, térdigérő hóban, hogy este a 4600 méter magas csucra érienek el.

— Ugy éreztük, mintha az isteni Mindenhatóság és Fenségnek egy-egy újabb kinyilatkoztatása cikázott volna át lelkünkön — írja beszámolójában később a fiatal pap, a lavinák robajára célozva.

Másnap reggel elértek a Dufour-csucsra 4638 méter magasságra és innen kezdték meg a még veszedelmesebb visszatérést. Grazelli újjai megfagytak és elvesztette a hegymászó csákányt; mégis sikerült nagyobb baj nélkül megérkezniök a kis Zermat városkába, éppen amikor ottan már mentőexpedíció indult ki a felkutatásukra.

Ratti professzor megmászta a következő évben a Mont-Blanc-ot is és még sok csodálatos alpesi hegycsucsot. Gyakran járt a Vezuv magaslatán és mindig újult testi és lelki erővel tért vissza a természet templomából a munkához és a prédikálószékhez. Hiába: az igazán tehetséges ember az élet minden vonatkozásában kiváló teljesítményekre képes: az, hogy valaki nagy tudós — amint a példa mutatja, megér azzal, hogy rendkívüli hegymászó is legyen.

Lengyel misszió

Amikor husz évvel ezelőtt megalakult a mai Lengyelország, XV. Benedek pápa apostoli vizitátorként Ratti Achillest küldötte ki. Miután előzőleg alaposan áttanulmányozta a lengyel históriát és a lengyelországi viszonyokról szóló jelentéseket és miután utóljára vett bucsút édesanyjától, Bécsen és Berlingen át elindult küldetésének színterére; utközben azonban, Berlingen a pápa megbízásából a békekötés lehetőségeiről is tanácskozott.

Varsóban fényes ünnepekkel fogadták a pápa kiküldöttét. Az apostoli vizitátor azonban nem szerette az ünneplést és első útja Czenstochau-ba, a világhírű lengyel csodatevő szenthelyre vezetett. Innen elindulva keresztül-kasul járta egész Lengyelországot, újjászervezte a szerzetesházakat, új püspökségeket állított fel; legfőbb gondja azonban a szegény nép viszonyainak helyes megismerése és a szűkölködőkön való segítés volt. Ebből a célból nagy gyűjteményeket szervezett meg és azok eredményeként rengeteg szerzetttudományt osztott szét.

Amikor a nyugati front összeomlása után a központi hatalmak hadseregei 1918 őszén kénytelenek voltak Lengyelországot kiüríteni és Pilsudszky marsall megalakította kormányát; Ratti Achilles közbenjárására a Szent Szék volt az első hatalom, amely a most már függetlenné vált Lengyelországot elismerte. A lengyel kormány kérésére a pápa követévé nevezte ki a Lengyelországban oly népszerűvé vált Rattit, akit egyben leantói érseki címmel, püspöki méltóságra is emelt. 1919. október 28-án szentelték fel az új püspököt Varsóban. A felszentelésen, amelyet Kakowszky varsói érsek végzett, jelen volt a köztársasági elnök is, huszonnégy püspök és a hívek ezrei.

Vég he'lyett kezdet

Hatvankét éves volt Ratti Achilles, amikor püspökké szentelték. Öreg ember volt már, aki mindaddig nem csinált „karriert“ és nem is kívánt se címet, se rangot. A püspöki méltósággal pályáját ő maga is lezártnak tekintette és álmában sem gondolt volna arra, hogy igaz nagy karrierje csak most kezdődik.

Az apostoli követtséget az új püspök nem tekintette üres színkorúnak, hanem rengeteget dolgozott, elsősorban is a lengyel konkordátumot készítette elő és egyébként is mindent megtett, hogy a vallásos életet minél erőteljesebbé tegye a bolsevizmus szomszédosa által különösen fenyegetett Lengyelországban. Amikor a bolsevik hadsereg egészen Varsóig nyomult elő, Ratti éppen Rómában tartózkodott jelentésével céljából, de a veszedelem hírére visszasietett Lengyelországba és mindent elkövetett, hogy az ellenállás szellemét erősítse a lenyelek lelkében,

Kardinális

Miután a pápa Ratti Achillest nemcsak Lengyelország, hanem az összes orosz uralom alól felszabadult területek apostoli vizitátorává nevezte ki; Ratti püspök sorban és sokszor nagy akadályok leküzdése után, felkereste előbb a litván fővárost, Kownót, azután Lettországot, Rigát és innen minden követ megmozgatótt, hogy eljuthasson Oroszországba is. Az orosz kormány természetesen nem engedte be ezt a veszedelmes ellenséget; de Ratti közbelépésére legalább szabadon bocsátották Bopp Eduard érseket és még rengeteg hadifoglyot, akik Ratti Achilles intervencióinak köszönhetők szabadulásukat. Utra-készen állott, hogy mégis bejusson valahogy Oroszországba, amikor — számára teljesen váratlanul — megérkezett a Szent Szék parancsa, hogy térjen vissza Rómába, hogy átvégye — a bíborosi kalapot és elfoglalja a milánói érseki széket.

Felfele

A milánói érsek Ratti előtt Ferrari bíboros volt, aki huszonnégy éven át kormányozta egyházmegyéjét. Nagy feladat volt az újonnan kinevezett érsek számára, hogy méltóan töltsen be kiváló elődjének helyét, A Szent Szék távirati parancsa értelmében, amely 1921 május 19-én érkezett hozzá Varsóba, a hatvannégy éves Ratti sürgősen tartozott Rómába indulni, hogy már a júniusi konzisztóriumon átvehesse a bíborosi kalapot. Június 4-én indult el Varsóból és a június 13-iki pápai konzisztóriumon a pápa egész különleges melegséggel méltatta az új bíborosnak kiváló tudományos és diplomáciai érdemeit. A bíborosi kalap átvétele után néhány hetet még Rómában töltött, majd a Monte Casino-i bencés apátságba vonult vissza egy hónapra. lelki felkészülésre. Azután a Lourdes-i Mária-kegyhelyre zárándokolt és ottan tért vissza a milánói beiktatásra, amely szeptember 8-án történt meg. Senki sem hitte volna, ő maga a legkevésbé, hogy egy rövid fél év letelte előtt már újból fel kell kerekednie, hogy erről a végállomásnak tekintett közbenső stációról elinduljon a pápai trón felé...

Pápaválasztás

1921 karácsonya után bronchitis támadta meg XV. Benedeket, aki a világháború alatt annyit tett a béke elérése érdekében; 1922 január 22-én a pápa meghalt.

Három nappal utóbb a milánói dómban gyász misét celebrált Ratti bíboros — azután még aznap vonatra szállt, hogy elinduljon Rómába pápaválasztásra.

Kevesen hitték, hogy ebből a választásból Ratti Achilles kerül a trónra, Gaspárra, a Szent Szék államtitkára, Merry del Val bíboros és Tacci kardinális voltak a többség jelöltjei, vagy legalább is így hitték a kevésbé beavatottak. Tényleg nagyon nehézkes s körülményes volt ez a választás: nem csupán a konklávénak ősi ritusa által előírt, amugyis tul-szertartásos és bonyolult ügyrendje miatt, hanem mert — a még alig elmúlt világháború utóhatásaként — rengeteg politikai és diplomáciai befolyás is megvőrbálkozott érvényesülni a pápaválasztáson.

Habemus Papam!

A pápaválasztás 1922 február 2-án kezdődött, de csak február 6-án fejeződött be; mind addig nem tudtak döntést elérni.

A konklávé tízenhégv ízben szavazott le. A tízenharmadik szavazás alkalmával már csak két szavazat hiányzott ahhoz, hogy Ratti megkapja az elől kétharmad többséget. A tízennegyedik szavazásnál azután valamennyien rászavaztak.

— Elfogadod-e a pápai méltóságot? — kérdezte a bíboros-dékán Ratti bíborostól.

— Ne mondja senki, hogy nem nyugszom meg minden fenntartás nélkül az isteni akaratban... Azért mélyen érzett méltatlanságom dacára: elfogadom!

— Milyen nevet akarsz viselni? — kérdezte a bíboros-dékán.

— IX. Pius uralkodása alatt lettem az egyház tagjává; X. Pius hívott Rómába, Pius a békeségessege nevé; minden erőmmel a népek békéjén akarok dolgozni, azért a XI. Pius nevet veszem fel... De az eddigi szokástól eltérően a béke áldását a Szent Péter templom külső erkélyéről fogom adni a világra.

Pár perc múlva Bisletti bíboros megjelent a Szent Péter-templom külső loggiáján és a feszülten várakozó tömeg előtt kihirdette:

— „Habemus Papam!“ Van pápánk!

Az új pápa ezalatt a sőtlini kápolna sekrestvéjében felöltötte a fehér pápai selyemruhát és harangzugas közben, a bíborosok kíséretében megjelent a Szent Péter-templom külső loggiáján és 1870 óta első ízben onnan adta áldását a tóduló tömegre és az egész világra.

Koronázás

Tizenhét évvel ezelőtt: 1922. február 22-én hatvanezer ember jelenlétében folyt le az új pápa koronázása a Szent Péter bazilikában. Püspökök és biborosok kíséretében pápai testőrök hozták magasba emelve az arany hordszéken az új pápát, aki előtt a Vatikán főszertartásmestere lépdelt, elhamvadó kócot tartva magasba, mondván: „Sic transit gloria mundi!” Pápa! Így mulik el a világ dicsősége. Azután a Szent Péter sírja felett emelt főoltárnál megtartották a pápai koronázó misét és XI. Pius fejére tették a drágakövektől ragyogó hármas tiarát. Achilles Rattiból Krisztus földi helytartója lett.

A Vatikánban

A pápa hétköznapi ünnepek voltak a zarándokok számára: napról-napra a hívek ezreit kellett fogadnia, buzdító szavakkal áldást osztva. Állandóan komolyabb tárgyalásokat is kellett folytatnia messziről, tengerentúlról érkező nunciussal, távoli provinciák püspökeivel, vesztetett területekre induló misszionáriusokkal. Közben pedig megszerkesztette encyklikáit, amelyek nagy sullyal esnek a felnövekvő nemzedékek lelkének irányításába. Időközben pedig elő kellett készítenie a szentté- és boldoggá-avatandók ügyét és aktáit és állást foglalnia a megüresedő püspöki egyházfjedelmi állások betöltésénél. Így teltek a pápa munkanapjai, külső díszben és ragyogásban, bensőjében nagy problémákkal.

Az egyesítő

A görög-keletiek szakadása óta több kísérlet történt a keresztény egyházak újbóli egyesítésére. Legutóbb, 1439-ben, tehát ötszáz évvel ezelőtt a firenzei zsinat kimondotta ugyan az egyesülést, de ez a határozat is csupán írott malaszt maradt. XI. Pius hideg fejjel, meleg szívvvel és erős kézzel nyult ehhez a kényes kérdéshez. Számos okból a Szent Benedek rendet tartotta a legalkalmasabbnak az unio előkészítésére és felszólította a rend tagjait, hogy intenzívebben foglalkozzon a szlávokkal, sőt a Benczés-kongregáció szláv szertartású testületeket is alkosson. A protestánsokkal és egyéb keresztény felekezetekkel való egyesülést is a legerélyesebben támogatja a pápa; ezt a mozgalmat egy kilenc évvel ezelőtti encyklikájában pan-

krisztianizmusnak nevezte és kifejtette a kereszténység Uniójának módozatait.

A téritő

XI. Pius egyik encyklikájában kifejti, hogy: „Az egyház csak azért alapított, hogy az egész világon elterjessze Krisztus országát.” Ennek az elvnek megfelelően a pápa — különösen a vallásfanok között — minden erővel terjeszteni kívánja a keresztény hitet, Elsősorban tehát a pogányokat akarja megtéríteni, mert XI. Pius nem át-téríteni, hanem téríteni kíván. Legalkalmasabbnak mindegyik a bensülött papokat tartja erre a célra, hiszen azok ismerik legjobban a saját fajtájukat, a nyelvet, a népszokásokat és a nép lelkét. Ezért rengeteg szemináriumot állított fel a bensülött pap-ság nevelése céljából. Különösen Kinában és Japánban haladt erősen a missziók működése a mostani pápa uralkodása alatt. Az 1924-ben Sanghaiban megtartott nemzeti zsinaton már a kínai katolicizmus nagymérvű fejlődéséről számolhattak be. XI. Pius hat kínai püspököt nevezett ki és ezeket ő maga szentelte fel a Szent Péter bazilikában. Japánban már negyvennégy apostoli előjáróságot és harminc apostoli helynökséget létesített a Pápa a missziós területeken.

Az országszerző

Miközben pedig ilyenek világszerte előbbre vitte XI. Pius az egyház ügyeit, odahaza, Rómában 1926-ban megkezdte Mussolini kormányával a kiegyezési tárgyalásokat. Két évig tartottak ezek a tárgyalások és mintegy kétszáz konferencia eredményeként, 1929. február 11-én a Laterán-palotában Gasparrí pápai államtitkár és Mussolini aláírták az új szerződést, amely megteremtette a Citta del Vaticanot, az új Egyházi Államot. Ebben az önálló, független, szuverén Vatikán-Államban a felségjogokat egyedül a Pápa gyakorolja. 1929. június 7-én már elkészült az új állam alkotmánya is; eszerint az állam feje a római pápa, aki törvényhozói, bírói és végrehajtói hatalom teljességével rendelkezik. Ennek a nagy műnek a befejezésével a pápa békében és békével visszahódította a Pápai Államot. Harc nélkül, de nem küzdelem nélkül: ésszel és szívvvel, mint mindent hosszú életben.

A tragédia bekövetkezése

A Szent Atya pénteken hajnalban bekövetkezett haláláról szóló gyászír mélységes részvétet keltett az egész világon. Reggel 6 óra 55 perckor megkondultak a római Szent Péter bazilika harangjai, jelezve, hogy Krisztus földi helytartója elköltözött az élők sorából. Halála, ha nem is meglepetésszerűen, mégis hirtelenül következett be. Az utolsó éjszakai jelentések még megnyugtatóak voltak, mert

az estét a pápa nyugodtan töltötte és csak a hajnali órákban következett be a tragikus vég.

Amikor hajnali 4 óra tájban a Szent Atya hirtelen rosszul lett, Rossi dr. kezelő orvos, aki az éjszakát a betegágy mellett töltötte, rögtön Mikani tanárért küldött, aki gépkocsin érkezett meg a Vatikánba. Ekkor

hamarosan fejadták az utolsó kenetet, miközben a jelenlévők térdreállva imádkoztak. Öszentsége eszméletlenül volt és ereje utolsó pillanatáig sem hagyta el. Néhány pillanattal a halál előtt kezeit áldásra emelte fel. Pace! Pace! Béke! — mondotta elhaló hangon és ezek voltak utolsó szavai, utolsó jóhízkódása a világ jövőjéért.

A halál beálltát hajnali öt óra 5 perckor állapították meg. Róma lakossága már a kora reggeli órákban értesült a pápa haláláról és nagy tömegben zarándokolt a Vatikán-város felé. Reggel fél 9 órakor a Vatikán hivatalos lapja, az Osservatore Romano gyászkeretes külön kiadásban jelentette Öszentsége halálát.

A legszomorúbb hír sújtja az egész katolikus családot és az egész világot — mondja többek között a hivatalos lap jelentése. — Ma reggel 5 óra 31 perckor meghalt Öszentsége a pápa. Dicsőséges uralkodásának tizenhetedik évében hunyt el abban az évben, amikor tiz esztendősfordulóját ünnepezhette volna annak a halhatatlan dicsőséggel végzett munkának, amelyet a laterani béke jelent. Abban az évben halt meg, amikor több ízben is felajánlotta életét a világ békéjéért. A római vikárius Pacelli utasítására elrendelte, hogy Róma harangjai a reggeli órákban szólaljanak meg.

London. Az Evening Standard és a Daily Telegraph a pápa utódiájul a következő esélyes jelöltek közül: Shuster milánói érsek, Pacelli államtitkár, Tedesini volt madridi nuncius, Serédi Jusztinian hercegprímás, Della Coste firenzei érsek és Hayek newyorki hercegérsek.

Budapest. Serédi hercegprímás már értesítést kapott a pápa haláláról Rómából és ezért a mai napon kiadja pásztorlevelét, amelyben elren-

deli a gyásztüntetéseket. A hercegprímás szintén résztvesz a pápaválasztáson.

Vatikánváros. A pápa halála után a halottasházhoz elsőnek Mónay Ferenc dr. minoritát, mint a gyóntató kollégium főnökét hívták meg. A kollégium tagjai felváltva imádkoztak.

PACELLI BIBOROS-ÁLLAMTITKÁR
a pápa halála óta „Camerlango biborosa.”

A kormányok részvéte

A vatikáni olasz nagykövet személyesen fejezte ki a fascista kormány részvétét. Szigorú intézkedéseket fogantatosított arra nézve, hogy senki se léphessen be a Vatikán belsejébe. A katolikus egyház fejedelmének halálával a Szentszéket üresnek nyilvánították. Amíg utódát megválasztják Pacelli biboros államtitkár, mint a pápa helyettese végzi a teendőket. Róma népe óriási megdöbbenéssel vette tudomásul a szomorú hírt, amelyet az újságok különkiadásban közöltek. Pacelli biboros aláírta a beállott halálról felvett jegyzőkönyvet és elrendelte, hogy a Vatikán templomai harangjainak megkondításával tudassák a világgal XI. Pius pápa elhunytát. Marchetti biboros, Róma vikáriusa elrendelte, hogy egész Olaszországban a gyász jelül zugjanak a harangok.

A mély gyász jelül egész Olaszországban kitűzték a fekete lobogókat. A világ minden részéből részvétáviratok érkeznek. XI. Pius pápa utódját a szent kollégium választja meg, amely 62 biborosból áll. Ezek közül 52-öt a pápa emelt erre a dicsőséges méltóságra. A biborosok közül 35 olasz és 27 más nemzetiségű. A pápaválasztó konklávét 18 nap múlva ül össze Rómában, hogy azon valamennyi biboros résztvehessen.

Róma. (Rador.) A pápa elhalálása alkalmából az olasz királyi és császári ház nyolcnapos gyászt tart. A temetés napján valamennyi középületre kitűzik a gyászlobogót. Pénteken a szórakozó helyek zárva tartottak.

București. Grigore Gafencu külügyminiszter pénteken délelőtt személyesen kereste fel Andrea Cassulo pápai nunciust, hogy a kormány és saját nevében részvétét fejezze ki a Szent Atya halála felett.

Berlin. A pápa halála alkalmából a birodalmi kancellárián, az elnöki palotán, a külügyi hivatalon és a Reichstagon félrőccra eresztették a zászlókat. A Havas távirati ügynökség berlini jelentése szerint különben német hivatalos körök nagyjelentőségű eseménynek tartják XI. Pius pápa halálát. Annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy az új egyházfjedelem nagyobb megértéssel fog viselkedni a totális államok iránt.

Páris. (Rador.) A francia kamara ma Plus pápa emlékére gyászülést tartott. Az ülés bekezdése előtt Herriot elnök emlékbeszédet tartott, amelynek során a következőket mondotta:

— A francia képviselőház hódolattal és elismeréssel hajol meg azelőtt a főpap előtt, aki nek értelmét az evangélium szelleme vezette, aki az anyag követeléseivel szemben mindig megvédte a lélek jogait és aki a nagy pápák hagyományai alapján egyike a lelkismeret legmagasabb és legtisztább képviselőinek.

Herriot elnök után Daladier miniszterelnök szólalt fel és a következőket mondotta:

— Egész Franciaország megőrzi emlékét ennek a nagy főpapnak, aki életét az emberiség egyetemleges, faji, hitbeli, vagy nemzetiségbeli megkülönböztetés nélküli egyesítésének szentelte, hogy ezáltal biztosítsa a szeretetet, az igazság világfeletti uralmát. Az egész Franciaország együtt gyászol a mélyen sújtott katolikusággal.

Gyász'epel a Vatikánon

XI. Pius pápa földi maradványait tegnap délután a Vatikán tróntermebe vitték át. A Vatikán palotáját gyászlepellet vonták be. A Szentatya elhunytával kapcsolatosan a Vatikán titkári hivatala közölte a szomorú hírt az olasz uralkodóval, Mussolinival és valamennyi államfővel, egyben pedig táviratoztak az összes külföldi nunciaturákhoz. Monsignore Respighi, vatikáni szertartásmester felöltöztette a pápát a hagyományos halotti ruhába: fehér gyapjú köpenybe, amelyet vörös gallér díszít. Összekulcsolt kezeibe kis keresztet helyeztek és az ágy köré négy hatalmas gyertyát állítottak. Az ágyal szemben emelt oltárnál Canali biboros gyászmisét mondott. Számos biboros sorban megjelent a halottas szobában és térdreborulva imádkozott a pápa lelkiüdvéért.

Róma gyásza

A kora reggeli órákban, amikor még nem terjedt el a pápa halálának híre, Róma népe nagy tömegekben gyűlt össze a Vatikán előtt, hogy a Szentatya állapotáról híreket kapjon. A halál bekövetkezésének híre mélyen lesújtotta a várakozókat. A testőröket kérdések özönével árasztotta el a nyugtalan tömeg, de azok csak megerősíteni tudták a fájdalmas hírt, amelynek hallatára térdreborultak és kezeiket összekulcsolva fájdalmasan kiáltották:

— O Dio mio!

Pillanatok alatt elterjedt a hír az olasz fővárosban. A vatikáni palota gyászpompát öltött. A zászlókat félrőccra engedték. A munkások százai távolították el a Szent Péter templomot díszítő vörös drapériákat, amelyeket a vasárnapra tervezett ünnepségekre szereltek fel. Erős rendőrkordon tartja vissza az odaözönlő embertömegeket, akik sírni kezdenek és imádkoznak a Szent Damaszkusz udvaron. Végetáthatatlan sorban állanak a szerzetesek és világi papok, hogy áthaladhassanak a pápa lakosztályán. A Vatikán valamennyi hivatalát bezár-

URANIA premiermozgó TEL: 12-32
Izgalmos, látványos cirkuszfilm. 5, 7, 15 és 9.30
HARRY PIEL
Allatok, Emberek, Szencsétők!
3 kor ifjúsági előadás mérs. helyárrakkal.

Ma és minden este a nagyváradi Horváth Kóka Jóska énekes-primás jazz és cigányzenekara muzsikál az AUER Minden este tánc. — Reggelig nyitva. — Bál után korhely-levesek.

ték csak a pápa helyettesének irodáiban folyik lázas munka. A vatikáni rádió percről-percre latin, francia, angol és olasz nyelven közli a következőket: „A pápa 5 óra 31 perckor megtért az üdvöztetőhöz.”

XI. Pius pápa a ravatalon

Rómából jelentik: A vatikáni palota harmadik emeletének egyik egyszerű szobájában feküdt halottas ágyán XI. Pius pápa, az új kor legnagyobb pápája. A halottas ágyat a nemes testőrség őrtálló tagjai veszik körül. A pápa arca nyugodt, homlokáról elsimultak a gondterhes ráncok és látszik rajta, hogy csendesen, fájdalom nélkül hunyt el. Délben a holttestet átszállították a Sixtusi kápolnába, ahol díszes ravatalra helyezték.

A gyászmenetben résztvettek az összes bíborosok, az egyházi és világi előkelőségek, a diplo-

Mistruzzi szobrász várja azt a percet, amikor a halottas szobába léphet, hogy elkészíthesse a halotti maszkot, aminek megtörténte után az orvosok injekciók segítségével gondoskodnak a test épségbentartásáról.

máciai testület tagjai. A gyászmenetet a svájci gárda tagjai nyitották meg.

Öszentsége XI. Pius pápa koporsóját a Sixtusi kápolnába magas emelvényre helyezték, amely körül 12 kandeláber ég. Pacelli bíboros a pápa koporsója mellett abszolutot adott. Délután három órakor nyitották meg a kápolna kapuját és először a pápai nemességet, majd a testőrség tagjait bocsájtották be, ezután kezdődött meg a hívek zarándoklása.

A pápa halálhíre Aradon

Arad katolikus társadalmi és egyházi vezetősége mélyeség megrendüléssel vette tudomásul Krisztus földi helytartójának, Öszentsége XI. Pius pápának a földi életből való eltávozását. Hivatalosan ugyan még semmi értesítés nem érkezett a római katolikus egyház felé, Szent Péter utódjának elhunytáról, de a minorita plébánia templom tornyára már kitűzték a gyászlobogót. A déli órákban a katolikus templomokban megkondultak a harangok, amelyek fél órán keresztül állandóan zúgtak, — hirdelve a római katolikus egyház mély gyászát.

A bánási székeskáptalan gyászulása

A temesvári székeskáptalan ma délelőtt XI. Pius halála alkalmából gyászulást tartott, amelyen Kayser nagyprépost elnökölt, aki mélyen megilletődött szavakban jelentette be azt a súlyos csapást, amely a szentatya elhalálásával a katolikus

egyházat és a katolikus világot érte. Hogy az egyházmegye milyen formában veszi ki részét az általános gyászból, ez Pacha Agoston dr. megyéspüspök pásztorleveléből tűnik ki, amely a mai nap folyamán jelenik meg. Ma reggel a székesegyházra, a püspöki palotára és az összes plébániatemplomokra kitűzték a gyászlobogót. A megyéspüspök elrendelte, hogy amíg a pápa a ravatalon fekszik, addig minden templomban naponta háromszor kondítsák meg a harangokat. A székesegyház kórusa a gyászra való tekintettel a vasárnap délelőtti nagymisén zenekar nélkül végzi az istentisztelet zenei részét és az elhunyt pápa kedvenc zeneszerzőjének Pompeo Carnicciérinek A-moll a cappella miséjét (zenekar nélkül) adja elő. Illetékes helyen nyert felvilágosítások szerint Márton Aron püspök vasárnapi felszentelése nem marad el. Miután az egyházmegye főpásztora és főpapjai részt vesznek a kolozsvári beiktatáson, ennek következtében a pápai rekviemet a jövő hét elején tartják meg.

Silviu Dragomir kisebbségi miniszter elismerő nyilatkozata a magyar frontaloształy eredményes szervezkedéséről

Vasárnap is lehet jelentkezni Aradon a Front magyar altagozatának szervező-irodáiban

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter csütörtökön délelőtt kihallgatáson fogadta Végli József hírlapírót, aki a Romániai Népkisebbségi Ujságírók Egyesülete Kolozsvári Csoportja képviselőjében üdvözölte a minisztert. Ebből az alkalomból a kisebbségi miniszter rövid nyilatkozatot adott, amelyben többek között a következőket jelentette ki:

— Nagy figyelemmel kísérem a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar tagozatának alakuló munkálatait. Naponta jelentést kapok az eredményekről és őszinte örömmel tölt el, hogy a magyar népközösség lelkesedéssel járul hozzá a közös munka eszméjének megvalósításához. Örömmel tölt el a magyar sajtó állásfoglalása is, amely teljes sikerrel egyengeti az egvütműködés útját és segítségre van a megegyezés megvalósításában.

A továbbiakban a miniszter még a következőket mondta:

— Sajnálattal tölt el, hogy nem vehetek részt Márton Aron püspökké szentelésének lélekemelő ünnepségein. Mint a Nemzeti Ujjászületés Frontjának egyik vezértitkára szervező utra kell utaznom Basarabiába, lélekben azonban az ünnepségen leszek.

Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter egyébként a jövőhét folyamán Kolozsvárra érkezik.

Bánási magyar vezetők a helytartósági vezértitkár előtt

Ma délelőtt Ciupe Gheorghe dr. temesi kiráivi helytartósági vezértitkár előtt megjelenik Dadányi György, az EGE bánási felügyelője, mint a magyarság Frontba szervezésének

központi megbizottja és Páll György dr., mint a bánási magyarság megbizottja, akik a vezértitkárrel a magyarságnak a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való belépésének technikai végrehajtását tárgyalják meg.

A kolozsvári szervező-iroda tájékoztatója

A Front magyar alosztályának központi irodája egyébként az alábbi felhívást bocsájtotta ki:

TÁJÉKOZTATÁS

a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való belépésről.

— „Öfelsége kormányva és a magyarság vezetői megállapodtak abban, hogy a magyarság belép a Nemzeti Ujjászületés Frontjába s a Fronton belül külön magyar alosztályt alkot.

— „Öfelsége akaratából nincsenek többé pártok, csak egy párt van és ez a Nemzeti Ujjászületés Frontja. Választások alkalmával jelöléseket csak a Front eithet; választani csak azok jogosultak, akik tagjai a Frontnak.”

— „A magyarság is csak abban az esetben gyakorolhatja jogait, csak akkor választhat községi, városi vezetőséget, képviselőket, ha a Front tagjai közé beiratkozik. Kötelessége tehát minden magyarnak férfinak és nőnek, aki 21. életévét betöltötte, hogy haladéktalanul beiratkozzék a Front tagjai közé. Egyetlen magyar testvérünk se maradjon beiratlanul.”

Itt írjuk meg, hogy az aradi magyar frontaloształy szervező-irodáiban

ugy szombaton, mint vasárnap délelőtt 12-ig és délután is a szokott időben lehet jelentkezni.

Ismét Spaak kapott megbízást a belga kormány megalakítására

Brüsszel. (Rador.) Leopold király pénteken reggel kihallgatáson fogadta Spaak lemondott miniszterelnököt, akit megbízott azzal, hogy más személyiségek bevonásával legjobb belátása szerint oldják meg a Martenz ügyet. Ennek elintézéséig a király felfüggesztette a kihallgatásokat.

Jövő héten kerül a parlament elé a magyar zsidótörvény-javaslat

A magyar képviselőház együttes bizottsága tegnap délután folytatta a zsidóság társadalmi és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslat általános vitáját. A tanácskozást a tizedik szakasz vitájával kezdték meg, amely arra irányul, hogy a zsidóság a színházak és filmszínházak vezetésében befolyást ne gyakorolhasson.

Törzs Tjbor módosító indítványt nyújtott be, mely szerint mozgófényképeket előadó vállalat engedélyezése, továbbá mozgófényképet előállító vállalat igazgatója, vagy ilyen vállalat igazgatói teendőinek ellátója, illetve vezetője csak az lehet, aki a színművészeti illetve a filmművészeti kamara tagja. Színházi előadások üzletszerű rendezésére zsidó, vagy jog szerű képviselője hatósági engedélyt nem kaphat.

A bizottság elé az előadó a tizenegyedik szakaszról teljesen új szövegezési javaslatot terjesztett elő és ezt a szakaszt a legközelebbi ülésen tárgyalják.

Az Esti Ujság értesülése szerint a zsidótörvény javaslat bizottsági tárgyalása során a kereszténypárt két módosítást terjesztett be. Az egyik szerint

a zsidótörvény alapján a vállalatoknál megüresedő helyekre külföldi állampolgárt alkalmazni nem lehet, csak ha elkerülhetetlenül szükséges

és ha az alkalmazásához az illetékes minisztérium is hozzájárult. A másik módosítás szerint azokat a zsidókat, akik megkerezettek, de a törvény alapján még zsidóknak tekintendők, a megállapított 12 százalékos arányszámon felül legalább egynegyed rész erejéig kell alkalmazni.

Politikai körökben úgy tudják, hogy ezt a két módosító indítványt a kormány honorálni fogja. Valószínű különben, hogy a törvényjavaslat a jövőhéten kerül a Ház elé.

Lengyelország is gyarmatokat követel

Varsóból jelentik: A szenátus költségvetési bizottságában Szembek gróf helyettes külügyminiszter kifejtette, hogy a lengyel kormány a zsidókérdést nemzetközi megegyezés után akarja megoldani.

Dembski szenátor kijelentette, hogy nem Lengyelország és a hozzá hasonló országok antiszemiták, hanem azok az államok, amelyek egész földrészekkel rendelkeznek, a világ aranykészletének 80 százalékát kezükben tartják és mégis elzárják határaikat a zsidó bevándorlók elől.

A gyarmati kérdés megvitatása során Szembek gróf rámutatott arra, hogy a lengyel kormány — mint már többször is — fenntartja magának azt a jogot, hogy a gyarmati kérdés rendezésekor a lengyel érdekeknek is érvényt szerezzen. A beszédet nagy tetszéssel fogadták.

CORSO Telefon: 21.85
MA: 3 (mérs.) 5, 7, 15, 9.15 órák
Gaál Franci egyetlen ideai filmje
Párisi nászut
Főszereplők: BING ROSBY, AKIM TAMIROFF, EDWARD E. HORTON
Paramount Hradó

Itélet a kolozsvári vasgárdista merénylek perében

Két vádlottat halállal, egyet életfogytiglani fegyházzal sújtott a hadbíróóság

Több napi tárgyalás és hat óras tanácskozás után hirdette ki az elnöklő ezredes az ítéletet, amelyben hatvan évi börtönt osztottak ki a mellékvádlottak között

Kolozsvárról telefonálja az Aradi Közlöny tudósítója: Több napon át tartó tárgyalás után péntek délben egy órakeresztelt ítéletet a kolozsvári katonai törvényszék az ismeretes vasgárdista perben. Csütörtökről péntekre virradó éjszaka egyfolytában tartott a tárgyalás és tíz ügyvéd mondotta el védőbeszédét. Negulescu ezredes elnök a bíróság tagjaival reggel hét órakeresztelt vissza és déli egy órakeresztelt ki az ítéletet, amely a következő:

POP Ioant és LESCAIANU Aurett, akik tudvalévőleg a Stefanescu-Goanga rektor és Grigia Enache rendőrtisztviselő elleni merénylet elkövetői voltak, a hadbíróóság halálraítélte.

ATOFANEI Gheorghe 24 éves orvostanhallgatót, aki a merénylet előkészítésében és elkövetésében segedkezett, életfogytiglani fegyházzal sújtották.

Uta Dumitru orvostanhallgatót 12 évi börtönre, tízezer lei bírságra és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Andrej Vasile egyetemi hallgatót hét évi börtönre, tízezer lei bírságra és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Andritoiu Gheorghet hét évi börtönre és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Boje Stefan gazdasági akadémiai hallgatót és Simerian Nicolae egyetemi hallgatót 5-5 évi börtönre és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Dumitrescu Ion orvostanhallgatót tíz évi börtönre, öt évi jogvesztésre és tízezer lei bírságra, Onoschi Alexandru és Gornes Ioan vasúti tisztviselőket 3-3 évi börtönre, tízezer lei bírságra és politikai jogainak öt évre való felfüggesztésére, Tudor Dionisie orvostanhallgatót 12 évi börtönre, politikai jogainak két évi fel-

függesztésére és kétezer lei bírságra, Mesaros Alexandru szolgát egy évi szabadságvesztésre, Morea Ioan városi tisztviselőt hathavi elzárásra, kétezer lei pénzbírságra és politikai jogainak felfüggesztésére, Schiopota Dumitru vas-

utast három havi elzárásra és három évi jogvesztésre, Anghelescu Grigore orvostanhallgatót, Gherman Octavian kereskedelmi akadémiai hallgatót 8-8 havi elzárásra, Poira Traian magántisztviselőt 8 havi elzárásra, négyezer lei bírságra és négy évi jogvesztésre, Rusu Ioant három havi elzárásra, Beiu Gheorghet egy évi börtönre, kétezer lei bírságra, öt évi jogvesztésre, Fluera-Sipos Romulust, Costea Ioant, Barbulescu Pantelimon, Prodan Dumitru, Dan Ioant egy-egy havi szabadságvesztésre, dr. Boca Romulust pedig ötezer lei bírságra ítélték. Tíz vádlottat 2000 leire büntettek, tíz vádlottat pedig a hadbíróóság felmentett.

Berlin elégedetlen Prágával, mert Csehszlovákia a jugoszláv politikai eseményektől Európa politikai helyzetének megváltozását várja

Londonból jelentik: Berlini diplomáciai körökben azt mondják, hogy a német kormány nincs megelégedve a cseh kormány magatartásával. A németek azt várták, hogy a csehek az új rendszer megszületése után azonnal revízió alá veszik a más államokkal kötött katonai és politikai szerződéseiket, sőt csatlakoznak az antikomintern egyezményhez is. Azonban a német várakozás nem teljesült.

A cseh központi kormány még arra sem hajlandó, hogy Svájc mintájára semlegeségét nyilvánkoztassa. A csehek nem engedték

át aranytartalékaiknak azt a hányadát, amely a szudeta vidékre esik és amelyet hetekkel ezelőtt követelt a német kormány.

A németek azt látják, hogy Csehszlovákiában arra számítanak, hogy a jugoszláv események betolyása révén meg fog változni az európai politikai helyzet. Hangsúlyozzák Berlinben, hogy Németország ki fogja kényszeríteni Csehszlovákiától a német kívánságok teljesítését még akkor is, ha annak érdekében bizonyos rendszabályokat kell életbeléptetni.

A japánok tegnap megszállták Hainan szigetét

Tokióból jelentik: A japán csapatok tegnap meglepetésszerűen elfoglalták Hainan szigetét. Partraszállás után a japánok azonnal megkezdték előrenyomulásukat a sziget belső felé. Jól értesült körök jelentése szerint a japánok a hadászati szempontból fontos fekvésű szigetet teljesen elfoglalják.

A tokiói külügyminiszterium szóvivője az újságírók előtt kijelentette, hogy Hainan sziget megszállása katonai szempontokból történt. A szóvivő nem mondotta meg, hogy hosszabb, vagy csak rövidebb megszállásról van szó, de azt elismerte, hogy Franciaországot előzőleg nem értesítették erről a lépésről. Az újságírók ekkor kérdést intéztek a szóvivőhöz, hogy vajon Németországot és Olaszországot értesítette-e Japán erről a lépésről. A szóvivő így válaszolt:

— Természetesen.

Masau Kanasava japán tábornok különben kijelentette a Havas iroda tudósítója előtt, hogy Hainan szigetének megszállása semmiképpen nem tekintendő ellenséges lépésnek Indokínával szemben.

A demokrata államok és a tengelyhatalmak közötti ellentétte élesedik ki a spanyol polgárháború végleges elintézése

Párisból jelentik: A francia lapok bőséges kommentárokkal foglalkoznak a spanyolországi eseményekkel. A „L'Ordre” így ír:

Az igazság az, hogy az olaszok és a németek súlyos áldozatokat hoztak Franco tábornokért. Bizonyos, hogy a kedvező alkalmat nem szalasztják el, csak ha kényszeríteni fogják őket erre.

Ez a kegyetlen igazság, Párisban és Londonban azonban semmit sem nyernének ennek eltitkolásával. A „Le Figaro” megállapítja, hogy Minorca szigetének szimbolikus elfoglalása a német és olasz hadvezetőség előzetes értesítése nélkül történt meg. A „Temps” a spanyol kérdéssel foglalkozva hangsúlyozza, hogy

Rómában és Berlinben egyre határozottabb méreteket ölt az ellenszenv Franciaország és Anglia iránt. Olaszország és Németország hiába égették meg ujjaikat a parázon, a gesztenyét nem sikerült saját számukra kikaparniok. A lap ezután így folytatja:

„Biztos, hogy Franco tábornok is ugyanezt akarja, mint Negrin: Spanyolország függetlenségét, Franco tábornok minden valószínűség szerint visszautasítja a népszavazást, miután a kérdést fégyveres uton határozták el.

Negrin miniszterelnök az amnesztia kérdésében elérhetne kevés eredményt, ha gyorsan cselekednék. A nemzetiek vezetője igazi spanyol és tekintélyt nagymértékben növelné, ha a győzelem pillanatában időadulatról tenne tanubizonyoságot.

Alicanteből jelentik: Negrin a spanyol köztársaság miniszterelnöke és Del Vayo külügyminiszter Alicante-ba érkeztek repülőgéppel. Del Vayo külügyminiszter kijelentette, hogy a lakosság áttelepítése, Katalonia kiürítése és a lakosság menekülése francia területre a legnagyobb rendben történik.

Madridból jelentik: Miaja tábornok tegnap tanácskozásra hívta össze a központi hadsereg tábornokait valamint az összes pártok és munkásszövetségek képviselőit.

Miaja közölte a megjelentekkel azon intézkedések foganatosításának szükségességét, amelyek alkalmasak a további ellenállásra.

Párisból jelentik: A délutáni lapok jelentése szerint Páris és London megegyezett, hogy Franco kormányának elismerését a jövő héten hivatalosan bejelentik.

Rómából jelentik:

A faszista nagytanácsot ma este 10 órára várattalanul

összehívták. Az ülés tárgysorán a spanyol kérdés, továbbá a francia-angol katonai szövetség ügye szerepel.

A külügyminiszter és a sajtóügyi alminiszter beszéde az újságírás mai feladatairól

Bucurestiből jelentik: A Külföldi Laptudósítók Egyesülete villásreggelit adott Gafencu külügyminiszter és Titeanu sajtó- és propagandaügyi alminiszter tiszteletére. Ez alkalommal a külügyminiszter nagy beszédet mondott és rámutatott arra, hogy

ma a nemzetek közötti béke megerősítése érdekében az újságíróknak egyes szándékokat fel kell áldozni

Ugy illenék, hogy az idegen újságírók felfedjék az ország igazi arcát és lelkületét, mert ezáltal az európai szolidaritás céljait szolgálják, bizonyítván, hogy

Románia a békét akarja és jóakarattal van kisebbségei iránt.

Az egységes és megerősödött Románia — mondta a külügyminiszter — nemcsak a román nép, hanem a szomszédok és a nagyhatalmak hasznára is válnék.

Ezután Titeanu sajtó- és propagandaügyi alminiszter emelkedett szólásra és arról beszélt, hogy

a híradásnak nem szabad a rágalmazás, pánikkeltés vagy az intrika céljait szolgálnia.

Mindenkinek meg kell értenie, hogy egy nép érzelmei és érdekei felsőes dolgok, amelyeket tiszteletben kell tartani.

A sajtó kötelessége, hogy közelebb hozza egymáshoz a nemzeteket.

A propagandaügyi alminiszter azzal fejezte be beszédét, hogy a külföldi lap tudósítók mindig számíthatnak Románia szíves és őszinte vendéglátására.

Égő kőolaj-folyam fenyegeti Ploestit

Ploestiből jelentik: Beszámoltunk arról, hogy a Steaua Romana petroleumtársaság Ploestitől 20 kilométernyire fekvő telepén rendkívül erős petroleum forrás tört fel. A forrásból eddig mintegy 800 vagon nyersolaj ömlött ki. A hatóságok által foganatosított rendszabályok ellenére a kiömlött nyersolaj ma délelőtt 10 óra tájban eddig még ismeretlen körülmények között meggyulladt. Az égő petroleum-folyam a Teleajen folyón Ploesti város felé hömpölyög és a várost tüzveszedelem fenyegeti. Számos, a folyó két partján lévő ház a tűz áldozatául esett. A környéken lakó emberek elhagyták lakásaikat és kétségbeesetten menekültek a mindent elpusztító tüztenger elől. Délután 3 órakeresztelt a tüzfolyam már három kilométernyire volt Ploesti városától és a délután érkezett jelentések szerint a tüz továbbterjedése ellen foganatosított intézkedések elégtelennek bizonyultak. A város és a környék valamennyi tűzörsége a veszedelem elfojtásán dolgozik.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönyeim: KOZLONY

Működés és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre... 210 lei
Félévre... 420 || Egy hó: apra 70

Vagyont szerzett — az influenzából

Londonnak érdekes vendége van: Charles Kahn, az amerikai zsebkendőkirály. Mint minden amerikai karrier, az övé is egészen lent kezdődött. Kisfiatának kiadó volt egy áruházban a Broadwayn, amikor az az ötlete támadt, hogy kell adni valamit az emberek kezébe, ami megvéd az influenza ellen. Az amerikaiak addig kis színes zsebkendőt használtak, többnyire selyemből, inkább dísznek, mint „gyakorlati használatra”. Kahn nagyméretű vászonzsebkendőt gyártott, azzal a különleges hivatással, hogy védekezésül használják a járványos influenza ellen. Légmentes csomagolásban hozta forgalomba a „bacillusmentes” zsebkendőt, s hozzászóltatta az embereket, hogy védekezésül tartassák a szájuk elé. Őriási sikere volt a szalvétanagyságu zsebkendőknek, milliószámra vásárolták, különösen járvány idején. Az ötlet hatalmas vagyonhoz utaltta Kahnt, aki meg most is gyártja ezeket a speciális kendőket, de azonfelül mindenféle fajátját a zsebkendőknek. Az idén az élénk színű zsebkendő a divat, mivel a férfiak és nők ruházkozásban is az élénk színek uralkodnak. Mr. Kahn úgy nyilatkozott, hogy az elegáns férfiu négy zsebkendőt hord magánál; egyet a kabát szivarzsebében dísznek, egyet gyakorlati használatra és kettőt tartalék gyanánt a felsőkabátban. Egy zsebkendőgyárostól valóban nem várhatunk mást...

Királyi rendelet a tandíjmentesség szabályozásáról. Bucurestiből jelentik: Őfelsége II. Carol király aláírta azt a királyi kéziratot, amely szerint iskolai díjmentességet a következők élveznek: hadjárta és haditokant; szülők gyermekei, abban az esetben, ha az osztályvizsgát sikerrel tették le. Ugyancsak díjmentességben részesülnek a tantestület tagjainak, valamint a tényleges útszék gyermekei, ha javító vizsga nélkül jutottak felsőbb osztályba. Azok a gyermekek, akiknek szülei állami hivatalban vannak, nem kaphatnak díjmentességet csak abban az esetben, ha 7-es osztályzattal vizsgáztak és írásban bizonyítják, hogy a szülők szűkös viszonyok között élnek. Díjmentességet élveznek a frontszolgálatra önként jelentkezettek, a Mihai Viteazui, Virtutea Militară, Steaua României, Coroana României, Bărbătie și Credință Virtu-tea Aeronautică kitüntetések tulajdonosainak gyermekei.

Miniszteri értekezlet, Călinescu helyettes miniszterelnök vezetésével. Bucurestiből jelentik: Ma délután a miniszterelnökségi palotában a kormány tagjai Armand Călinescu elnöke alatt miniszterközi tanácskozásra ültek össze. A megbeszéléseken jelen volt Săvescu hadfelszerelésügyi, Bujoi nemzetgazdasági, Constantinescu pénzügyi, Marinescu egészségügyi és Ghelmeanu közlekedésügyi miniszter. A hadsereg felszerelésének kérdésével foglalkoztak.

BELGRÁDBA LATOGAT A GÖRÖG KORMÁNY-ELNÖK. Belgrádból jelentik: A „Vreme” jelentése szerint Metaxas görög miniszterelnök február 17-én Belgrádba érkezik. A görög miniszterelnök két napig tartózkodik a luxoszláv fővárosban.

Porumb Ioan dr. — belügyi alminiszteri kabinetfőnök. Baran Coriolan dr. belügyi alminiszter. Temesvár volt főpolgármestere. Porumb Ioan dr. ügyvédet nevezte ki alminiszteri kabinetfőnökké. Az új kabinetfőnök Sipei községben született. Karánsebesen végezte a teológiai főiskolát, majd Kolozsváron megszerezte a jogi doktorátust is.

Az új szofiai román követ megérkezett Bulgáriába. Ruszcsukból jelentik: Filotti Eugen, Románia szofiai meghatalmazott minisztere tegnap megérkezett Bulgáriába, ahol a határon. Ruszcsuknál a bolgár hatóságok képviselői és számos újságíró üdvözölték. Ruszcsuk polgármestere üdvözölte a román meghatalmazott minisztert, aki utána folytatta útját Szófia felé.

Jegyzői állások Temestartomány területén. Temestartomány helytartósága a következő helyekre hirdet pályázatot a jegyzői hivatal elnyerésére: Szászváros (Hunyad megye) járási titkár, Cruceni (Arad megye), Borossobes (Arad megye), Jdioara (Szörény megye). A kérvényeket és a személyi iratokat február 25-ig kell benyújtani.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRLAT: Páris 11.68 és fél, London 20.68 és fél, Newyork 440 és hét-nyelcad, Brüsszel 74.40, Milánó 23.22, Amszterdam 237.70, Berlin 177.10, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.50, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.37.

Xeni volt miniszter holnap kerül a törvényszék elé. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt évben nagy feltűnést keltett aranysempészési ügy vádlottjai holnap, szombaton kerülnek az ilfovi törvényszék elé. A vádlottak között szerepel Xeni volt miniszter. Gerlestianu bankár, Zahareanu ügyvéd és mások.

Fejlődött a hitelélet — emelkedett az óvatolt váltók száma. Az igazságügyminiszterium statisztikai igazgatóságának kimutatása szerint 1938. év folyamán összesen 79.461 váltót óvatoltak 708 millió 374 ezer 944 lei értékben, míg 1937-ben az óvatolt váltók száma 50.886, míg értéke 521 millió 222 ezer 847 lei volt. Az óvatolt váltók száma tehát 56 százalékkal, míg értéke 42 százalékkal emelkedett. Ez az emelkedés azzal magyarázható, hogy az elmúlt év folyamán több hitel folyósítottak, így tehát nagyobb volt a valószínűsége az óvatolásnak is.

Megtorló intézkedések a tízezermillióscraiovai vám-visszaélések ügyében. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter most jogánatosította az első megtorló intézkedéseket a craiovai vámhivatalnál elkövetett visszaélések ügyében, ahol mint ismeretes, a kincstár 11 millió károsodás érte. A miniszter Luca Gheorghe vámspektort, Seftescu Alexandru, Gaspar Alexandru, Maru Gheorghe, Sufjan Toma, Darvarescu Leonte, Anghel Ioan és Niculescu dolji pénzügyigazgatósági tisztviselőket állásukból felfüggesztette, egyben pedig kötelezte őket, hogy a kárt egyetemlegesen térítsék meg. Hasonló büntetésben részesítették azokat a craiovai volt vámtörőket, akik a visszaélések idején hivatalban voltak.

Eltemették Deterdinget, a petroleumkirályt. Rostockból jelentik: A napokban elhunyt Sir Henri Deterding petroleumkirályt ma temették el dosbini birtokán, amely egykor a holland királynő tulajdonát képezte. A több ezer hektár kiterjedésű birtokot a petroleumkirály a környéken levő fiatal gazdáknak hagyományozta.

A textilzakma romániai általános szövetségének alakuló közgyűlése. Az aradi munkakamara a megye és a város területén működő textilmesterek és almeisterek tudomására adja, hogy vasárnap, február 12-én délelőtt 10 órakor a volt Ipar-estület helyiségében (Bulevardul Carol 48.) tartják a textilzakma romániai általános szövetségének alakuló közgyűlését. Tekintve, hogy szakmai érdekek védelméről van szó, kérik, hogy az érdekeltek teljes számban jelenjenek meg.

Törvényszéki hírek: Az aradi törvényszék ma egyhavi elzárásra ítélte Gaszler Károly aradi lakost, akit a Globul szállítmányozási cég jelentett fel. Gaszler 2800 lei értékű belsógummikkal károsította meg a céget. A törvényszék az egyhavi elzáráson kívül a kár megtérítésére kötelezte az elíteltet. — Corpaci Ioan 20 éves cigánylegény bundát lopott. A törvényszék bűnösnek mondotta ki és háromhavi elzárásra ítélte.

RADIOK 15 havi részletre:

Sándor Iván és Társa csillár és rádiólerakat Arad
Bul. Reg. Maria 18. - Tel.: 11-32.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület aradi osztagja február 22-én esti fél 7 órai kezdéssel tartja meg az Ipatos Otthonban évi rendes közgyűlését, melyre a tagok ezután is meghívotnak. Táragsorozat: Flóki megnyitó. A választmány jelentése az elmúlt évről. A számvizsgáló bizottság jelentése, a felmentvény megadása. A szakosztályvezető beszámolója. Költségvetés megállapítás. A régi vezetőség lemondása és az új tisztikar és választmány megválasztása. Indítványok nyolc nappal a közgyűlés előtt írásban a választmányhoz nyújtandók be.

Arad mulat! Rendkívül érdekes csoportfelvételek a Hellas- és AMEFA-bálakról, a Református Nőszövetség teatestélyéről, intimjások és egyéb érdekes cikkek Kócsy Jenő pompás riportlapja „TÁRSASÁG” (Ez Arad!) most megjelent szenzációs képes számában.

A szórakozott életmentő

— Csak semmi félelem, kisasszonyom! Ön tüstént meg lesz mentve...!

A bolgár király Svájcban tartózkodik. Szófiából jelentik: Egyes külföldi lapoknak a bolgár király hollétére vonatkozó hírével szemben szófia hivatalos körökben megállapítják, hogy Baris király ezidőszori Svájcban tartózkodik és a közeli napokban várják vissza Szófiába.

Egészségügyi razzia az aradi piacon. Pénteken a kora reggeli órákban a városi főorvosi hivatal intézkedésére nagyszabású egészségügyi razzia volt az aradi piacon, amelyen 15 továbbképző tanfolyamon Aradon résztvevő vidéki orvos vett részt, két aradi hátsági orvos vezetésével. A razzia csekély eredménnyel járt, általában az élelmiszer-piacot rendbenlévőnek találták, mindössze öt tejeskofánál találtak olyan tejet, amelyről azonnal megállapították, hogy vizezve van. Ezeknek a kofáknak készleteit lefoglalták és több más élelmiszerből vett mintával együtt a vegyvizsgáló intézethez küldték vizsgálat végett.

Rendőrségi hírek: Horovitz Tibor vasuti főfelügyelő özvegye feljelentést tett az aradi rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik meglopták. A panaszos szerint a tolvajok huzamosabb időn keresztül dézsmálták a Regele Ferdinand-ut 22. számú ház ninczejében elhelyezett tűzfűjét és közel egy vagon fát loptak el. — Betörők jártak Molnár Valentin, ségái lakos, 8 júni-ucca 18. szám alatti házában is, ahonnan különböző értékű tárgyakat zsákmányoltak. — Meglopták Kutschel István, Neculcea-uccai lakost is, akinek zsebéből ismeretlen tettes egy több ezer lei értékű zseborát loptat el. — A feljelentések ügyében megindult a rendőri eljárás.

Az aradi római katolikus népszövetség Kolping Ifjúsági tagozata ma, szombaton este 9 órakor saját otthonában (Minorita-palota, I. emelet) minden körülmények között megtartja a már hirdetett családi jellegű összejövetelét, melyre ezután is meghívja összes tagjait és pártolóit. Bejárat a Königstorier-cukrászda melletti kiskapun.

Elhunyt Plesz Gyula ismert aradi kereskedő. Plesz Gyula, akinek Aradon hosszú éveken keresztül jómeneteli női-konfekció üzlete volt a színház hátsó bejáratával szemben, pénteken elhunyt. A kereskedő, aki rendkívül szorgalmas munkássággal töltötte el életét, néhány évvel ezelőtt súlyos szivbajban megbetegedett. Akkoriban fel is hagyott üzletével és az éveken át szorgos munkával gyűjtött vagyonának kamataiból élt. Az év nagy részét külföldön töltötte, híres orvosprofesszorokat keresett fel, de bajára nem talált gyógyulást. Kezelőorvosai csupán pihenést ajánlottak neki. A volt Vigyázó-féle házban levő lakásából az utóbbi időben már ritkán mozdult ki és akkor is felesége társaságában rövid sétakocsizásra indult. Plesz Gyulát 52 éves korában érte utol a halál. A most elhunyt kereskedő vette meg évekel ezelőtt az Eminescu-uccában levő volt Földes-palotát (Földes-patika-házat), de ezen a nagyértékű ingatlanon kívül is tekintélyes vagyont hagyott hátramaradottai számára. Az elhunyt földi maradványait vasárnap, február 12-én délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra a régi zsidótemető halottasházából.

VASÁRNAP DÉLUTÁN: A SZOCIALIS MISSZIÓ TEA-DÉLUTÁNJA! Az aradi Szociális Misszió-társulat vasárnap, február 12-én délután tartja meg a Központi Szálloda összes termeiben hagyományos tea-délutánját, amelyet ezuttal is jótekonycétra rendezett meg. Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt megtekinteni az egyesület helyiségében a tombola játék keretében kisorsolásra kerülő értékes tárgyakat: csaknem 100 értékes, kézzel himzett diványpárna, kézimunka, gyönyörű babák, gyermekjátékok, konyak, fajbor, értékes virágkosarak, a praktikus tárgyak halmaza várja a szerencsés nyerőket, akik a Szociális Misszió tea-délutánján megkísérik a szerencsét. Az aradi Szociális Misszió tea-délutánját feltétlenül megtartják és ezalkalommal is nemcsak hangulatban, hanem szórakozási lehetőségeken is bővelkedhet mindenki, aki megjelenik e mulatságon.

Csillárok gyári áron részletre!

Sándor Iván és Társa csillár és rádiólerakat Arad
Bul. Reg. Maria 18. - Tel.: 11-32

Eggy Ghyssa szőlő-táncstélve 23-án, csütörtökön a színházban Freund Leó temesvári zongoraművész közreműködésével. Jegyek 16-ától a színházi pénztárnál.

„Krasznóiarszék”. Rónai Ernő regénye az oroszországi hadifoglyok életéről. Most jelent meg Rónai Ernő volt hadifogoly „Krasznóiarszék” című érdekes regénye, amelyben utelirasszerűen számol be azok életéről, akiket a világháború vérvízvára a messzi orosz hőmezőkre sorolt. A volt frontarcos, hadifogoly jelenleg Aradon tartózkodik, ahol felkereste többek között Ungár Jenő ismert aradi kereskedőt, aki annakidején ugyancsak orosz hadifogságban szenvedett. Az est folyamán az egybegyűlték a baráti társaságban felelevenítették régi emlékeiket. Az aradi hadifoglyok, akiket a Szibériában kiállott szenvedés baráti összetartásba kövált, meleg szeretettel fogadták Rónai Ernőt, aki a közös élményt regényben örökítette meg.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16.
(Tel.: 15-30.)
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
(Tel.: 14-80.)
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsesti 68. (Tel.: 14-70.)

XI. PIUS, AZ EMBER

Halála mélyes megdöbbenést keltett szerte a világon. Nemcsak azokban az országokban, amelyek a kereszt kenyében élnek, hanem mindenütt, ahol hívő emberek vannak. Az egykori Ratti Achille bíboros személye kimagaslik a pápák sorában és történelmi jelentőségét nyert. A milánói Ambrosiana hajdani könyvtárosa élete befejeztéig megmaradt a nagyvonalú tudósnak, akin nem változtatott a pápai hármaskorona és a Vatikán súlyos pompája. XI. Pius a történelem valamikor a nagy pápák grandiózus sorába foglaltatik.

Első nagy történelmi cselekedete a lateráni egyezmény volt. Főben a cselekedetében a diplomata-pápat látjuk. Ez a látszólagos kompromisszum az „*iz*” teljes győzelmét jelentette. A Vatikán és Quirinál mögébülését egészen gyerekes tévedés volna belső olasz kérdésnek tekinteni. Az egyház internacionalizmusa azt jelent, hogy a pápaság a nemzetek fölött áll. A pápák hosszú vatikáni fogsága csak kihangsúlyozta ezt a felsőbbiséget. A fogoly pápa meg tudta tiltani a katolikus uralkodóknak, még a francia köztársaság elnökének is, hogy Rómába ellátogassanak. A fogoly pápa erősebb volt, mint az olasz király. Az olasz politika emjens érdekelt volt, hogy ez a fogság megszűnjék. A pápaság nagy vonalú politikájába pedig beletartozott, hogy a háboru utáni idők pápája forma szerint is szabad legyen. Így született meg a lateráni egyezmény és a Citta di Vaticano állama. A világ legcsodálatosabb állama. Szinte azt lehetne mondani, hogy egy gondolat stílizált államkerete.

Élete a nagy vallásüldözések korszakával is egybeesett. A mexikói megpróbáltatások erőt és hallékonyságot követeltek XI. Pius erős volt és tudott engedni. E kettő összeegyeztethetetlen. A pápa a legsúlyosabb szavakat találta meg a barbárság eltiltésére, de meg tudta találni a lehetőséget az eszeveszetteen tulzott reformok lefékezésére is. Talán ennél is nehezebb feladat volt a bolsevizmus elleni harc. A tételos istentagadás hadat üzen minden vallásnak. Ez a védekező harc alap gondolata. A pápa nem csak az üldözött katolicizmusnak, hanem minden vallásnak a védelmezője. Az istenzondolat védelme. Ez a tétel mindenkit, az európai kultúra minden erőteljesítőjét a pápa mögé állította harc sorba, mert az istenzondolat maga az emberiség, a kultúra.

Mindennek ellenére XI. Pius nem volt konzervatív. A kor nagy problémáit, a munkanélküliséget, a szegénységet és gazdagság kérdését líjuli idealizmussal nézte. A XIII. Leó által kihocsajtott „*Quadragesimo anno...*” vezdetü bulla folytatásaként XI. Pius által kiadott körlevél telve van egészen új szociális gondolatokkal. A világ meghökent és reménykedő felügyelésében a pápa exceptionális helyzete iránti udvariasság volt. XI. Pius szavaiban a polgári rend védői utmutatásokat láttak, a javítani akarók pedig segítséget. „A bajbajutott ember segítője és tanácsadója...” — talán így nevezik majd el XI. Pius.

Milyen volt XI. Pius, az ember? A Szentatya egyetlen szórakozása, ameddig egészséges volt, a hegymászás volt. Líjabb korában nekiindult a legmagasabb hegyeknek is és nem riasztotta vissza a távolság, a hideg és a fenyegető nehézségek. Alighogy visszatért az ilyen kirándulásokról, nyomban leült íróasztala mellé és folytatta félbeszakított munkáját. XI. Pius pápa tízenkét nyelven írt és beszélt és a világ legjobb nyelvészei közé tartozott.

A sors kifürkészhetetlen akaratából elvesztettem sokat szenvedett, felejthetetlen férjemet,

PLESZ GYULÁT

aki folyó hó 10-én déli 12 órakor örökre lehunyta szemét.

A megboldogultat folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor helyezük örök pihenőhelyére a régi zsidótemető halottasházából.

(Minden külön értesítés helyett.)

Özvegy Plesz Gyuláné

Arad, 1939. február 11.

Virágvasárnapi Passio-játék készül Aradon

Arad római katolikus társadalma nagy szabásu virágvasárnapi ünnepségre készül: ezen a tavaszi ünnepon egy középkori Passio-játékot elevenítenek fel, amelynek keretében mintegy 150 személy szerepel.

Dr. Lakatos Ottó aradi plébános, szentszéki tanácsos és az aradi római katolikus hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek vezetői megbeszélésre gyűltek össze, hogy a nagyszabásu ünnepi játék előkészületeit megtárgyalják. Az értekezlet során elhatározták, hogy „A Passio valóságos Mysteriuma” című nyolc képből álló bibliai drámát adják elő. A Passio-játék szerzője *Arnaud Greban* (1452) és Saily dr. Taurines. De la Tauras társszerzők dolgozták át a mai színpadra. A csodálatosan szép misztérium drámát Várady Antal ültette át magyar nyelvre.

Patronozs

fáncestély

február 11-én, este 9 órai

kezdettel a Központ-szálló helyiségeiben.

Az aradi Passio-játék, — amely minden valószínűség szerint az aradi színházban kerül előadásra, — a hitélet megerősítését célozza. A nagy munkát igénylő megrendezést

MAGYARNAK

VALLOD MAGAD?

JELENTKEZZ
A FRONT MAGYAR
ALTAGOZATÁBA!

az aradi római katolikus hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek vállalták magukra, amelyek dr. Lakatos Ottó plébános vezetése mellett már megkezdtek az előkészületeket. A mintegy 150 szereplőt az egyesületek tagjai közül jelölik ki.

A Passio-játék előadását, — amely minden valószínűség szerint külsőségeiben is a legfényesebb lesz, — nemcsak Arad, hanem a megye egész társadalma is óriási érdeklődéssel várja.

Városi szabályrendelet a köztisztaság, egészségügy és közcsend biztosításáról

Megemlékezett az Aradi Közlöny arról az újításról, amelyet a város egészségügyi hivatala a szemétfuvarozás újjászervezése terén tervez. *Vlad Alexandru* főbörnök polgármester most szabályrendeletet bocsátott ki a köztisztaság, közegészségügy és közcsend biztosítása érdekében és ennek keretében intézkedik a szemét fuvarozásnak a városi köztisztasági szolgálat hatáskörébe való utalásáról. A rendelet hangsúlyozza, hogy

az ingatlantulajdonosoktól és a bérlőktől a legnagyobb tisztaságot igénylik.

A szemetet és hulladékot külön erre a célra készült zárt ládába kell összegyűjteni, a köztisztasági szolgálat előírásai szerint.

A város külterkein ideiglenesen a lakosság köteleles a szemét eltakarításáról gondoskodni. Erdekies intézkedés, hogy a háztulajdonosok kivétel nélkül gondoskodni kötelesek harminc nap

pon belül telkeik körülkerítéséről, mert ellenkező esetben a város készített el a mulasztó ingatlantulajdonos terhére a kerítést.

Részletesen foglalkozik a rendelet a közlekedés problémáival is és úgy intézkedik, hogy az ingatlanok előtti járdarészt nem szabad semmiféle áruval vagy bármilyen egyéb tárgyak raktározásával, kiállításával eltörleszolni. Ez az intézkedés érvényes piactereken a közlekedés számára fenntartott részek vonatkozásában is. Kiegészíti a rendelkezés a város területén történő tűzifa vágatás szabályozásáról szóló előző rendeletet, amennyiben elrendeli, hogy

a gyalogjárókon tilos a favágás vagy áprítás.

Továbbra is érvényben marad azon rendelkezés, hogy a felvágásra szállított fa leraktározásához külön engedély kell, amivel kapcsolatosan a rendelet kimondja, hogy

a felvágásra szállított fát két óra leforgása alatt be kell hordani az uccáról.

Az uccák és terek tisztántartása érdekében tilos gyümölcs, vagy egyéb hulladék, valamint papír elszórása. Általában a járdák feltétlenül tisztán tartandók és ennek érdekében külön intézkedés szól arról, hogyha az állati vontatásu járművek tulajdonosaik állataikat az uccán etetik, esetleg után kötelesek az uttestet megtisztítani minden hulladéktól. Szigoru rendszabályokkal óvják a fiatal fákat a megromlásától, ami pedig a hirdetések és egyéb nyomtatott hirdetményeket illeti, ezeket kizárólag az erre a célra szolgáló oszlopokra szabad kiragasztani. Házak felának, vagy kerítéseknek hirdetésekkel való beragasztása tilos. A szönyegek kirázására reggel 9 órától este 9 óráig tilalmat rendel el a város. Gondoskodik a városvezetés arról is, hogy

a szomszédok ne zavarhassák egymás nyugalomát,

végül a rendeletben feisorolt tilalmak és szabályok megsértése esetére 500-tól 2000 leig terjedő pénzbüntetést ír elő a város vezetősége.

SCALA NAGYFILMEK SZÍNHÁZA TEL. 20-10.

Szombat és vasárnap: Minden idők legnagyobb és legizgalmasabb kofilmsje:

„GIBRALTAR”

VIVIANE ROMANCE, ROGER DUCHESNE, E. von STRÖHEIM
Ma d. u. 8 és vasárnap d. u. 11.30 és d. u. 8-kor matiné
mérsékelt árakkal. FOX-JOURNAL. 5, 7.15 és 9.15

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az Aradmegyei Takarékpénztár 1938. évi mérlege

Az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága mai számunkban közzétett meghívóval az intézet 68.ik évi rendes közgyűlését f. é. február hó 18-ának délután 5 órájára hívta össze. Ugyancsak mai számunkban tesszük közzé az intézetnek 1938. december 31-ével lezárt zárszámadásait.

A mérleg egyes adatai visszatükrözik azt az óvatos körültekintést, mellyel az intézetet az elmúlt esztendő közismert viszonyai mellett vezették. A intézet kezelésére bizott idegen tőkék legmesszebb menő mobilitását majdnem 21 millió leit ki-

tevő készpénzállomány és bármikor azonnal rendelkezésre álló elsőrangú bankári követelések biztosítják, oly arányban, mely az intézet eddigi hagyományos előrelátását is jóval meghaladja. A kimutatott tiszta nyereség a kereseti lehetőségek általános csökkenése ellenére is körülbelül a tavalyi keretben mozog és így a tavalyihoz hasonló összegű osztalék kifizetését teszi lehetővé. Az igazgatóság ily irányú javaslattal fog a közgyűlés elé járulni.

Ötéves munkatervet dolgozott ki az Erdélyrészi Méhész Egyesület

Huszonöt százalékos kedvezménnyel szállíthatók a méh-családok — Bevezetik a méz márkázását — Az erdélyi méhészek nagygyűlése

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyrészi Méhész Egyesület most tartotta meg ezévi közgyűlését a tagok szokatlanul nagy érdeklődése mellett. Az EME ötéves munkaprogramot állított össze, amely felöleli a méhészeti kultúra mindenirányú megnyilvánulását. Érthető tehát az a nagy érdeklődés, mely a közgyűlést kísérte.

A közgyűlést Pohl Béla elnök nyitotta meg. Török Bálint tb. alelnök, főtitkár terjesztette elő az igazgatóválasztmány 1938. évről, évi működéséről szóló jelentést, amely szerint az egyesület — a méhlegelők feljavítása érdekében — nagybemennyiségű mézelő virágmagot és facsemetét osztott ki, kieszközölte a CFR vezérigazgatóságánál, hogy a kiváló mézelővidékek kihasználására a vándorló méhészek 25 százalékos vasúti kedvezménnyel szállíthatók méhcsaládiaikat. Az egyesületi tagok méztermelése értékesítésének előmozdítása érdekében bevezeti az egyesület a méz márkázását. Számos panasz érkezik ugyanis a mézhamisítás miatt. A jövőben, az EME tagjai által forgalomba hozott méz valódiságát az egyesület fogja igazolni. Így a vásárlókönység nyugodt lehet, hogy valódi tápduz s gyógyhatású mézet kap a pénzért és nem silány utánzatot.

Az egyesület programba vette a tagok méztermelésének bizonyos alapon való értékesítését is. Megemlékezett a jelentés az őszi kolozsvári méhészeti kiállítás szép eredményéről.

Az évi jelentés és a zárszámadások elfogadása után, az ötéves munkaterv keretében dr. Örosi Pál Zoltán debreceni egy. magántanár tartott előadást a méhek költésrothadásáról. A közgyűlés után az egybegyűltek társasvacsorán vettek részt, ahol folytatták az értékes vitát.

Uj rendelkezés

a gyapju- és gyapot-behozattal kapcsolatban

A nemzetgazdasági miniszteriumban működő külkereskedelmi igazgatóság közleményt bocsátott ki, amelyben az érdekelt kötszövő gyárak tudomására hozza, hogy a jövőben a gyapju- vagy gyapot-fonalra vonatkozó behozattali engedélyeket csak oly mennyiségre adják ki, amely a jelenleg működő vállalatok napi nvoic órai termelőképességét fedezi. Ugyanakkor igazolni kell azt is, hogy az érdekelt a belföldi fonódákból megvásárolták az előirt mennyiséget. Ezeknél a bizonyítékoknál csak a hat hónappal nem régebben kiállított okmányokat veszik figyelembe.

Hata' mas konzervgyárat állítanak fel Szatmáron

Az export-vágóhidat és az új gyárat az Unió telepén helyezik el

Szatmárról jelentik: A város vezetősége és egy pénzügyi csoport között napok óta élénk tárgyalások folynak. Mint ismeretes, az Unió vagongyárat két évvel ezelőtt Brassóba költöztették. A gyár üresen maradt telepén egy rézhengergyár alakult, de később ezt is elvitték Bucurestibe. Most az épületek elhagyatottan állanak és az Astra érdekelttség a telket és az épületeket eladóvá tette.

Nemrégben egy pénzügyi csoport alakult Szatmáron, több mint százmillió lei tőkével. Ez a csoport elhatározta, hogy ha a kedvező légkört sikerül kialakítania. Szatmáron hatalmas konzervgyárat állít fel.

— Közgyűlést tart a Nemzeti Bank. Buchrestből jelentik: Mititi Constantinescu pénzügyminiszter, mint a Nemzeti Bank kormányzója, február 19-re összehívta a Nemzeti Bank közgyűlését.

A Magyar-Olasz Bank mérlege

A budapesti Magyar-Olasz Bank igazgatósága kedvező eredményről számol be a közgyűlésnek, amelyet március elsejére hívott össze. Az intézet 1938. évi mérlegét az igazgatóság február 8-ikán Gr. Uff. Guido Romanelli ezredes elnöke alatt megtartott ülésén állapította meg. A mérleg szerint a tiszta nyereség 1,051.132 pengő az 1937. évi 1,089.300 pengővel szemben. A készpénzkészlet, valamint a giro-számlákon, pénzügyintézeteknél és bankcégeknek fennálló kövefelések összege 7,499.771.57 pengő az 1937. évi 11,301.096 pengőjével szemben. A váltótárca összege 57,475.631.57 pengő az 1937. évi 65,631.381.32 pengővel szemben, míg az adósok létele 34,893.279.50 pengő az előző évi 38,009.823.63 pengővel szemben. Az értékpapírok és egyéb pénzügyintézeteknél fennálló érdekeltségek 5,467.525.89 pengővel szerepelnek az előző évi 4,554.974 pengővel szemben. A takarékbetétek összege 39,476.225.30 pengő az 1937. december 31-iki 50,450.269.88 pengővel szemben. Az igazgatóság a közgyűlésnek a múlt évvel azonos, tehát részvényenként 1.50 pengő összesen 600 ezer pengő osztalék kifizetését fogja javasolni. A tartalékalap dotálása után megmaradó 142.959.61 pengőt új számlára viszik át.

A hetipiac árai

Az aradi hetipiacon a következő árak alakultak ki: Zöldségpiac: Oburgonya kg. 2.70—4 lei, hagyma kg. 5—7 lei, új hagyma kötegenként 1 lei, kelkáposzta fejenként 8—15 lei, sütni való tök 6—10 lei, gyalulni való tök darabonként 5 lei, száraz bab kg. 9—11 lei, kalaráb darabonként 1—2 lei, torma darabonként 3—8 lei, lencse kg. 8—11 lei, száraz borsó kg. 30 lei, répa kötegenként 2 lei, paszternák kötegenként 2 lei, netrezelem csomója 0.50 lei, téli retek darabonként 1—2 lei, parai csomója 1 lei, celler darabonként 1—2 lei, fokhagyma kg. 6—8 lei, fejes káposzta darabonként 2—5 lei, savanyu káposzta kg. 5—8 lei, levesbe való zöldség kötegenként 2—3 lei, saláta négy fej 1 lei.

Teltermékek és tojás: Tehénturó kilója 12—14 lei, darabja 2—3 lei, tehéntej literje 5—6 lei, teifel literje 35—40 lei, vaj kg. 60—80 lei, tojás darabja 1.50—1.80 lei.

Gyümölcstételék: Alma kg. 4—12 lei, dió kg. 22 lei, hámozott dió kg. 70—80 lei, aszalt szilva kg. 24—26 lei, narancs kg. 42—44, citrom darabja 3—4 lei.

Terménypiac: Buza mm. 420—430 lei, árpa 380—400 lei, tengeri 330—340 lei.

Szárnyasplac: Pulyka párja 200—360 lei, tyúk párja 80—120 lei, hizott liba 400—500 lei, sovány liba 220—260 lei, csirke párja 30—80 lei, hizott kacska párja 240—260 lei, sovány kacska párja 90—130 lei.

— Uj vezetők a Magyar Nemzeti Bankban. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank, mint hivatalosan jelentették, legutóbbi főtanácsi ülésében dr. Thaly Zsigmond főtanácsost alelnökké választotta. Quandt Richárd igazgatót, a bankosztály vezetőjét pedig vezérigazgatóvá nevezte ki és Belatiny Iván igazgatóhelyettes a bankosztály vezetésével bízta meg. E három új vezető közt Quandt Richárd személyisége emelkedik ki a legélesebben, mert nálánál gyorsabb és megérdemeltebb karriert Magyarországon a bankéleiben eddig még senki sem csinált. Szaktudása, kiváló üzleti érzéke mellett egyéni szeretetreméltósága s mindenki szemben megmutatózó szívéllyessége növelte nagy népszerűségét. Thaly Zsigmond régi embere a pénzügyi adminisztrációnak, ő „a megfelelő ember a megfelelő helyen”, míg Belatiny Iván a bankosztálynak volt közbecsülésben álló nagylehetségű vezérémbere, aki most önálló hatáskörben fogja kifejthetni mindenki által elismert nagy tehetségét.

— Társasutazás a lipcei mintavására. Az aradi munkakamara közli, hogy a munkakamarák szövetsége társasutazást rendez a lipcei mintavására. A társasutazás résztvevői március 4-ikén érkeznek meg Lipcsébe és március 8-ikán térnek vissza. A résztvételi költség ötezer lei. Felvilágosításokkal a jelentkezésre és az utazás részleteire vonatkozóan az aradi munkakamara szolgál.

— Nagybemennyiségű tengerit vásárol Olaszország. Az utóbbi időben Olaszország részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg a tengeri iránt és néhány nap alatt Olaszország az új román—olasz kereskedelmi egyezményben megállapított tengeri-kvóta egynegyedét kimerítette. Figyelemreméltó, hogy az utóbbi két hónapban Olaszország szinte egyáltalán nem vásárolt tölínek tengerit.

SPORT

Csehszlovákia is legyőzte Angliát a jégkorong világbajnokságon

Zürich. A jégkorong világbajnokság közpéldöntőjének utolsó napján az angol csapat ismét vereséget szenvedett: ezúttal a csehektől szenvedett vereséget és ami a volt Euróabajnokkal még sohasem történt meg: adott gól nélkül esett ki!

Csehszlovákia—Anglia 2:0 (1:0, 1:0, 0:0).

USA—Lengyelország 4:0 (0:0, 2:0, 2:0).

A vigaszdíjban ezek a mérkőzések voltak:

Lettország—Jugoszlávia 4:0 (2:0, 0:0, 2:0).

Olaszország—Finnország 2:1 (1:1, 1:0, 0:0).

A vigaszdíj döntőjét Olaszország és Lettország játsszák.

Mostert kikapott első amerikai versenyén

Newyork. A Madison Square Gardenben rendezett Millrose sportünnepélyen az angol mérföldön Cunningham győzött 4:13 perées idővel Fenske, Rideout, San Romani és a belga Mostert előtt. A 16.000 főnyi közönség előtt lebonyolított verseny többi eredménye: 880 yard: 1. Slatter 1:54.7p., 2. Woodruff, rudugrás: 1. Meadows 427 cm., 2. Warmerdam 427 cm., magasugrás: 1. Walker 202 cm.

O A Venus jégkorongcsapata tegnap este Bucurestiben 14:5 (3:0, 7:3, 4:2) arányú vereséget szenvedett az „Etoile du Nord” belga jégkorong együttesétől, amelyben több kanadai játékos is szerepelt.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik drága jó hitvesem

Eibenschütz Adolfné

szül. Török Manyi

végilsztességén megjelentek, virágot, koszorút küldtek és részvétnyilvánításukkal mélyszéges nehéz óráinkban vigasztalásukkal enyhítettek megtört lelkiünkön, fogadják ezuton őszinte köszönetünket.

Arad, 1939 febr. 10.

A gyászoló család

Közelharc a tisztségekért...

Valószínűleg Juga Liviut választják meg szövetségi kapitánynak

Közgyűlés előtti hangulat Bucarestiben

București. Az egyik fővárosi sportlap részletesen beszámol arról a hangulatról, amely az FRFA közgyűlését megelőzi. Beavatott helyen úgy tudják, — írja a lap — hogy változások várhatók az eddigiek szerint tervezett kinevezésekben. Így szó van arról, hogy Juga Liviu, a Chinezul elnöke nem jelölteti magát a FRFA második alelnöki tisztségére, amely tisztségre egyébként szintén Erdélyi sportférfit szándékoznak ültetni.

Juga ugyanis a lap munkatársa előtt kijelentette, hogy minden valószínűség szerint őt választják meg szövetségi kapitánynak vagy a válogató bizottság elnökének és ilyenformán természetesen nem jelölteti magát az alelnöki tisztségre.

Arról is beszéltek, hogy a központi bíróságot vezetőjében is változások várhatók. Ezek a hírek — írja a sportlap — nem egyebek fantázia szüleményeinél, mert a központi bíróságot vezetőjét továbbra is Xifandóra bízzák, akinek páratlan agilitásával úgy a testület tagjai, mint a szövetség vezetői meg vannak elégedve.

A nemzeti bajnoki bizottság elnöki tisztségére csaknem bizonyos, hogy Hatiegan Eugent jelölik, aki az egyesületek körében igen nagy népszerűségnek örvend. Ami a nemzeti bajnokság további összetételét illeti, itt az egyesületek lesz majd a döntő szó.

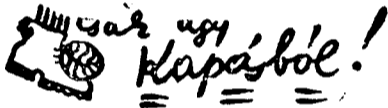
Öngyilkos lett Sindelar halála miatt egy fiatal horvát futballista

Belgrád. Sindelarnak, a kiváló bécsi futballistának tragikus halála Jugoszláviában is rendkívül nagy részvétet keltett. Különösen a szívére vette a szöke csodacenternek halálát egy fiatal horvát futballista, Ficurin Josip, aki az egyik jugoszláv futballegyesületnek tehetséges tagja volt. A fiatal futballista Sindelar halála miatt érzett bánatában agyonlőtte magát. Bucsulevelében, amelyet édesanyjához és menyasszonyához intézett, a következőket írja:

„Egyetlen vágyam volt, hogy egyszer Sindelarral személyesen megismerkedhessem. Legnagyobb

vágyam pedig az lett volna, hogy egyszer vele játszhassek. Minden sor irást összegyűjtöttem, ami valaha is megjelent Sindelarról. Ezerszer elolvastam a tudósításokat, hogy tanuljak tőle. Egyetlen vágyam az volt, hogy olyan híres futballista legyek, mint Sindelar volt. Miután ő meghalt, az én életemnek sincs már sok értelme.”

A szerencsétlen öngyilkos futballista pénztárcájában egy sereg Sindelar fényképet találtak. A fiatal futballista öngyilkossága egész Jugoszláviában nagy részvétet keltett.

Berlinben a fedettpálya atletikai versenyen a 3000 méteres síkiútásban résztvevő magyar legelőt is, aki 8 p. 45.2 mp.-es kitűnő idővel megnyerte a versenyt a német Eitel előtt.

Turay Józsefet, a budapesti Hungária válogatott középfedezetét egy hónapi időpontra eltiltották a játéktól, azonkívül 200 pengő büntetés megfizetésére kötelezték, miután a multvasárnap WMFC—Hungária mérkőzésen megsértette a játékvezetőt.

Limában Chile 4:1 arányban győzött Ecuador ellen Uruguay pedig 3:1 arányban győzte le Paraguay csapatát. A délamerikai futballbajnokság döntőjébe ilyenformán Uruguay és Peru csapatai kerültek.

Cannesben a nagy nemzetközi tenisz-versenyen a férfi egyesben a kínai Kho Sin Kie győzött, aki a döntőben 6:4, 7:5, 6:2 arányban győzött az ír Rogers felett. A női egyesben az amerikai Wheeler nyerte a döntőben 1:6, 6:3, 6:4 arányban a francia Mathieuvel szemben.

A február 26-iki holland—magyar válogatott labdarúgó mérkőzésre a holland szövetség Langenust, valamint három angol bírót és pedig Jewell, Meert és Wiltshirt ajánlotta. A magyarok valószínűleg a 3 angol közül fogják kiválasztani a játékvezetőt.

O Az Aradi Torna Egyesület február 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor választmányi ülést tart az egyesületi helyiség emeleti nagytermében, melyre az elnökség, a tisztikar és a választmány tisztelt tagjait ezúton is meghívja az elnökség.

O Sadovski Róbert megnősült, Sadovski Róbert, az AMEFA volt válogatott kapusa, aki az őszi idény óta a Juventusban játszik, tegnap Bucarestben E. Lazarescu kisasszonnyal tartotta meg esküvőjét. Az esküvői tanuk Cezar Popescu, a Juventus elnöke és felesége voltak.

Rádióműsor

— Romániai időszaki —

SZOMBAT, FEBRUÁR 11.

București, 7: Reggeli hangverseny gramofonlemezekben. A műsorban a következő zeneszerzők művei: Joh. Strauss, Offenbach, Dvorák, Sullivan. Utána: Ritmikus torna, háztartási tanácsok, majd a hangverseny folytatása. Gyógyv-

szati tanácsok, 12: Vegyes zene gramofonlemezekben, 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés, 13.10: Gramofonlemezek, 14.10: Hírek, 14.30: Román népies zene, 15.10: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések: 17: „Ora strajerilor“ I. Bevezető beszéd, II. Hangjáték, 18.15: Ora „Munca și voebuna“ I. Felolvasás, II. Román zene, III. Közlemények, 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.17: Előadás Dobrudzsáról; majd zeneszámok, 20.10: Rádióegyetem, 20.25: Éttermi zene, 21: A rádió üzenetei. Utána jazz-zenei hangverseny, 22: Hírek, Sport, 22.15: Zenei hangverseny, 23: Hírek, 23.15: A Sandu Marcu zenei játéka. Éttermi közvetítés, 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I, 7.45: Torna, Hírek, Hanglemezek, Utána: Étrend, közlemények, 11: Hírek, 11.20: Ifjúsági rádió, 11.45: Az Angol-kisasszonyok Sancta Maria intézetét ismerteti Mesterházy Jenő, 13: Déli harangszó, 13.10: Végli Sándor hegedű, zongorakísérettel, 13.45: Hírek, 14: Hanglemezek, Közben kb. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, 15.35: Hírek, 16: Árfolyamhírek, 17: Az Országos Közegészségügyi Intézet egészségügyi kiállításának ünnepélyes megnyitása Kassán, 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven, 18.10: Rendőr fuvószenekar, 19: Egy magyar vértanu a börtönbe indul, 19.30: A rádió szalonzenekara, 20.20: Azok a régi jó disznótorok. Vidám hangképek dalokkal, muzsikával és jelenetekkel, Utána kb. 21.40: Hírek, 22: Táncoljunk, 22: Csárdások, 22.25: Keringők és polkák, Közben 23.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.05. Tánclemezek, 1.05: Hírek.

Budapest II, 18.35: A világ városai: Varsó, 19.05: Rendőr fuvószenekar, 19.30: Mezőgazdasági félóra, 20.25: A rádió szalonzenekara, 21: Hírek, 21.20: Srtaus Richard.

Kassa, 11.15—11.45: Budapest I, 11.50: Az Országos Közegészségügyi Intézet egészségügyi kiállításának ünnepélyes megnyitása, 12.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven, 13—16.25: Budapest I, 16.25: Székely Lajos szalonzenekara, Közben 16.50: Hírek, majd kassai sportközlemények.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett édesapánk,

Ujhelyi Mátyás

temetésén résztvettek, ravatalára virágot vagy koszort helyeztek, részvételükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

Ujhelyi-család.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST NYER

Keresek azonnali belépésre, vagy 15-re megbízható főzötudó mindenest kéttagú családdhoz. Cim a kiadóban.

Fizetőleány, elsőrendű munkaerő felvétetik. Schön Anna kalapszalón, Strada Vasile Goldis 1.

LAKÁS

Új házban 2 és 3 szobás uccai lakás május 1-re kiadó. Bul. Carol 68. sarok, földszint. 668

Bulevardul Carol 44. sz. alatt emeleti urilakás kiadó. Bővebbet ugyanott, földszint. 666

Új, modern szoba, konyha, fürdőszobás lakás azonnal is átvehető. Cim a kiadóban. 731

Két egymásbanyúló uccai szoba előszobával, irodának, vagy orvosi rendelőnek alkalmas, május 1-re kiadó. Str. Baritiu No. 9.

Négy és háromszobás, erkélyes, fürdőszobás lakás május elsejére, egyszobás, alkovos, fürdőszobás garconlakás azonnalra kiadó Piața Avram Iancu 10. alatt. 562

Központban kétszoba, fürdőszobás, udvari lakás kiadó május 1-től. Cim: Bul. Reg. Ferdinand 9. 728

Úri magánház: összkomfort, háromszoba, hall, mellékhelyiségek, május 1-re kiadó. Bővebbet Str. Episc. Ciorogariu 14. 674

Kiadó május 1-re

II. emeleti 3 szobás modern lakás, Str. Gheorgescu 11a sz. PARK MELLETT.

ÜZLET

Társ kerestetik iparcikk belföldi termeléséhez, Cimeket a kiadóba „Belföldi” jellegre. 730

INGATLAN

Keresek megvételre kisebb házat, közel a belvároshoz, kerttel. Ügynökök kizárva. Cimeket a kiadóba. 718

Magánház (háromszoba, fürdőszoba stb.) eladó, Érdeklődni: Str. Doamna Balasa 142a. 722

Eladó orlház a román püspökség közelében, modern 2 komfortos, uccai 5 és 4 szobás lakással bíró egyemeletes balkonos épület, parkirozott udvaron két külön épületben egy-egy lakással, kedvező áron eladó. Egyedüli megbízott: Lang, Strada Mărășești 32. 732

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő szmoking eladó, Lázár, Str. Eminescu 17. I. em. 891

Vennék nagyobb javítást igénylő Roméot, vagy Titánt. Eladok darálót, motort, Sztarek, Mácsa Aradmegye. 721

Régi arany- és briliáns ékszereket magas áron, készpénzfizetéssel veszi Kun ékszerész. 725

Kombinált modern butort

teljes lakásberendezéseket, briliáns, köveket, szőnyegeket veszekedésűgősen megbízóim részére.

Nagy választékban kapható: modern ebédők, háló, kábeli és belföldi szőnyegek, recamié, konyha, velencei csillár, Patakyléop stb.

Zalogköicsönöket közvetítünk a ttmisoaral zalogházba, előlegel nyújtunk.

Zalogcéduláját megveszszük: Tempo bizományi-üzlet, Fischer Filz-palota.

Hirdessen

az „Aradi Közlöny”-ben

Cassa de Făstrare a Județului Arad. — Arad megyei Takarékpénztár

Meghívó

Az Arad megyei Takarékpénztár t. részvényeseit az 1939. évi február hó 18-án, délután 5 órakor az intézet helyiségében (Bulev. Reg. Maria 22-24) megtartandó

LXVIII. évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1938. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozat a tiszta nyereség felosztásáról, valamint a felemeltvények megadása telett.

2. A részvényesek netáni indítványai.

A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket folyó évi február hó 17-én déli 12 óráig az intézet főpénztáránál nyugta ellen letétbehelyezni sziveskedjenek.

Arad, 1939. január 30.

Az igazgatóság.

Vagyon

Mérlegszámla 1938. december 31-én

Teher

Pénztár			Részvénytőke		13.500.000
Készpénzkészlet	9.340.306		Tartalékalapok		
Rendelkezésünkre álló tőkék a Banca Națională-nál és a Postacsekpenztárnál	1.395.148	10.739.494	Törvényes tartalék	310.000	
Más pénzüzeteknél rendelkezésünkre álló tőkék			Alapszabályszerű tartalék	6.557.283	6.867.283
Belföldön	8.405.126		Leirási tartalék		
Külföldön	1.435.802	9.841.025	Ingatlanok számára		8.019.580
ÖSSZES DISPONIBILITÁS Lei 20.580.519			Kétes követelések be nem haitott kamatai		539.635
Értékpapír-készlet (a tárcában)			Értékpapírtárcánál és devizánál nem realizált árfolyamkülönbsétek		497.357
Belföldi címletek			Tisztviselői nyugdíjalap (kizárólag az intézet dotációjából létesítve)	5.979.612	
Fix kamatozásúak:			Tisztviselői segélyalap	376.560	6.356.272
Állampapírok n. é. 356.500.—	236.510.—		ÖSSZES SAJÁT TŐKE Lei 35.780.127		
Záloglevelek és kötvények n. é. 26.000.—	26.000.—	262.510	Takarékbetétek (Belföldről)		
Változó kamatozásúak:			Névre szóló, de bemutatónak fizetendő takarékkönyvekre		
Tőzsdén nem jegyzett részv. n. é. 24.500.—		1.053	Látra	5.266.276	43.309.219
Külf. címletek n. é. 40.000.—		30.000	Felmondásra	38.042.943	
Összesen n. é. 447.000.—		293.563	Hitelezők, látra (folyószámla betétek)		
Törvényes tartalék-alap értékpapírral			Belföldön		14.965.204
Állampapírok a tárcában n. é. 210.000.—		168.000	Visszleszámitolt váltók		
Váltótárca			a Banca Națională-nál		680.500
Belföldön fizetendő			Forgalomban levő saját kötvények		
Külön fedezet nélkül	4.715.355.—		Kisorsolt és felmondott 4½%-os záloglevelek		393.950
Áruval értékpapírral, stb. fedezve	1.942.698.—	17.923.328	Fel nem vett osztalékok		30.906
Jelzáloggal fedezve	11.265.275.—		Egyéb számlák		5.584.703
Külföldön fizetendő		1.176.740	Átmeneti tételek		185.472
Valutákban		19.100.068	Tiszta nyereség		
Ebből visszleszámitolva	680.500		Áthozat az előző évről	200.000	
Adósok (Belföldön)			Folyó évi nyereség	1.039.657	1.239.657
Külön fedezet nélkül	3.909.000				
Értékpapírral fedezve	3.073.704				
Áruval fedezve	387.934				
Jelzáloggal fedezve	16.621.062	33.503.914			
Különféle fedezetekkel	9.595.214				
Konverziós követelések az 1934. évi IV. 7-i törvény szerint (Leiras után)		6.358.765			
Részesedések					
Külföldön (a tárcában)		6.050.000			
Ingatlanok					
Saját használatra és áruk beraktározására	10.000.000				
Egyéb ingatlanok	3.671.260	13.671.260			
Berendezés					
Egyéb számlák		2.743.648			
		102.469.738			102.469.738
NYILVÁNTARTÁSI SZÁMLÁK			NYILVÁNTARTÁSI SZÁMLÁK		
Alapszabályszerű óvadékok		473.500	Alapszabályszerű óvadékok letevői		473.500
Szavatossági adósok (belföldön) melyből B. N. R. exportgar. Lei 9.269.926.—		9.936.072	Szavatossági hitelezők, belföldön, melyből B. N. R. exportgar. 9.269.926		9.936.072
Zálogba vett kereskedelmi papírok (a tárcában)		281.968	Zálogba vett kereskedelmi értékek letevői		281.968
Biztosítéki váltók, a tárcában		23.746.940	Biztosítéki váltók letevői		23.746.940
Beszédesi értékek a tárcában	798.875		Beszédesi értékek beküldői		1.768.434
levelezőinknél (elszámolatlanul)	969.559	1.768.434	Jelzálogok, cessziók, áru-zálogok és egyéb fedezetek letevői		95.601.949
Jelzálogok, cessziók, áruzálogok és egyéb fedezetek a tárcában		95.601.949	Zálogba vett értékpapírok letevői		4.493.418
Zálogba vett értékpapírok, a tárcában		4.493.418	Megőrzésre átvett értékpapírok és egyéb értékek letevői	41.473.272	
Megőrzésre átvett értékpapírok és egyéb értékek		42.459.066	Belföldről	985.794	42.459.066
Kölcsön adott értékpapírok adószai		325.090	Külföldről		325.000
Meghitelezési és egyéb adósok		3.351.712	Kikölcsönzött értékpapírok hitelezői		3.351.712
		182.418.059	Meghitelezési és egyéb hitelezők		
					182.418.059

Tauszk Jenő s. k. vezérigazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Arad, 1938 december 31

Jellinek József s. k. elnök.

Dr. Beles Eugen s. k.

Fodor Gyula s. k.

Dr. Szalai Vilmos s. k.

Lt. Col. Ullea Octav s. k.

Megvizsgáltatott a kereskedelmi és a bankár-törvénnyel egybehangzónak találtatott.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Nasta Victor s. k. expert contabil.

Dr. Angel Ștefan s. k.

Hegedüs Gyula s. k.

Steigerwald Alajos s. k.

Szabó Miklós s. k.